БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 294 (18.472). • Жума, 1982 йил 24 декабрь • Баҳоси 3 тийин.

СССР 60

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИ ЯНАДА САМАРАЛИ ЯКУНЛАЙЛИК

ДОН-БОЙЛИГИМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1983 йилда Қашқадарё области колхоз ва совхозларида дон етиштиришни кўпайтириш тадбирларини маъқуллади. Область ва район партия комитетларига қашқадарёликларнинг тадбирларини барча колхоз ва совхозларда кенг миқёсда муҳокама қилишни ташкил этиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VIII пленумининг йўл-йўриқларини эътиборга олиб, 1983 йилда дон етиштиришни анча кўпайтиришга доир ўз тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш топширилди.

Қашқадарё область колхоз ва совхозларининг 1983 йилда дон етиштиришни кўпайтириш

ТАДБИРЛАРИ

Область қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш соҳасида муайян иш қилдилар.

Шу беш йилликнинг икки йили мобайнида давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш планлари ва социалистик мажбуриятлари анча ошириб бажарилди.

Колхоз ва совхозлар 1982 йилнинг ҳаддан ташқари ноқулай иқлим шароитларига, сувнинг жуда камчил бўлишига, қурғоқчиликка қарамай, 350 минг тоннага яқин ёки ўнинчи беш йилликда йилига ўрта ҳисобда етиштирилганидан 23 минг тонна кўп дон етиштирдилар. Давлатга дон сотиш топшириғи бажарилди, 120 минг тонна дон топширилди.

35 минг гектар ернинг ҳар гектаридан 70 центнер маккажўхори дони йиғиштириб олган область маккажўхорикорлари катта муваффақиятларга эришдилар. Қамаши ва Косон районларининг хўжаликлари гектар бошига 75—80 центнер маккажўхори дони етиштириб олдилар. Янги ташкил этилган еттита маккажўхорикорлик совхози мўл ҳосил олди.

Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитети КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VIII пленумининг қарорларини амалга ошириб, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари билан биргаликда область колхоз ва совхозларида дон етиштиришни янада кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Доннинг ялпи ҳосилини 1983 йилда 550 минг тоннага етказиш ёки аввалги йилга нисбатан 200 минг тонна кўпайтириш белгиланди. Камида 280 минг тонна маккажўхори дони етиштирилади.

Дон етиштиришни кўпайтириш юзасидан белгиланган режанинг бажарилиши экинзорларни кенгайтириш ҳисобига ҳам, шунингдек ҳосилдорликни ошириш ҳисобига ҳам таъминланади. Донли экинлар экиладиган майдон анча кўпайтирилиб, салкам 305 минг гектарни ташкил этади. Суғориладиган ерларда донли экинзорларни 75 минг гектарга етказиш, шундан 40 минг гектарига ёки 1982 йилга нисбатан 5 минг гектар кўп ерга дон учун маккажўхори экиш белгиланди. Ўрта ҳисобда донли экинлар ҳосилдорлигини гектар бошига 18 центнерга, суғориладиган ерларда 46 центнерга, шундан маккажўхори ҳосилдорлигини 80 центнерга, ихтисослаштирилган совхозларда эса гектар бошига 90 центнерга етказиш мўлжалланди.

Лалмикор зонадаги ғаллакор хўжаликлар дон етиштиришни кўпайтиришга салмоқли ҳисса қўшишлари керак, бу ерда дон ҳосилдорлигини кўпайтириш учун деҳқончилик маданиятини оширишга асосий эътибор берилади. Область ғаллакорлари 265 минг гектар ерга кузги дон экинларини шундан 40 минг гектар шудгор қилиб дам бериб қўйилган ерларга кузги дон экинларини энг яхши агротехника муддатларида экиб олдилар. Эрта кўкламда ҳамма ғаллазорларга минерал ўғит солинади. Ҳар гектар ерга 40 килограмм азот ва шунча миқдорда фосфор ўғит солиш белгилаб қўйилди.

Бегона ўтларга қарши курашиш ва тупроқдаги намни сақлаб қолиш мақсадида ҳамма кузги ғаллазорларда оммавий бачкилаш даврида бороналаш ўтказилади. Баҳорги арпа ва буғдойни суғориш учун сел ва қор сувидан имкони борича кўпроқ фойдаланиш тадбирлари амалга оширилади. Ҳамма колхоз ва совхозларда деҳқончиликнинг илмий асосланган системаси жорий этилади. Бунда тоза шудгорларнинг энг мақбул улушига риоя этилиб, алмашлаб экишни ҳамма жойда жорий қилишга алоҳида эътибор берилади.

Суғориладиган ерларда бошоқли экинлар етиштиришга муҳим аҳамият бериб, келгуси йилда салкам 35 минг гектар ер, шундан буғдой ва арпанинг ўзини экиш учун 23 минг гектар ер ажратиб қўйилди, бу экинлар ҳосили ўриб олинганидан кейин бутун майдонга такрорий маккажўхори экилади. Пландаги буғдой ва арпа ҳосилини олиш учун суғориладиган ерларнинг ҳар гектарига камида 80 килограмм азот, 60—70 килограмм фосфор ўғит солинади. Қиш ва эрта баҳор фаслларида бир неча марта яхшилаб суғорилади.

Дон учун маккажўхори етиштириш ўтган йилларда бўлганидек янада ривожлантирилади. Белгиланган мўл ҳосилни олиш мақсадида бу экин ҳамма хўжаликларнинг ихтисослаштирилган маккажўхорикорлик бригадаларида, шунингдек ихтисослаштирилган маккажўхорикорлик совхозларида етиштирилади. Шу совхозларда олти далага маккажўхори ва уч далага беда экиладиган тўққиз далали алмашлаб экиш жорий этилади. Келгуси йилда бу хўжаликлар илғор тажриба мактаби бўлиб қолади. Маккажўхори яхшилаб ишланган тупроққа қисқа муддатларда 15 мартгача аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар ёрдамида экилади. Экиш билан айни бир вақтда ҳар гектар ерга 65—70 килограмм аммиакли селитра ва 135—150 килограмм суперфосфат, шунингдек гербицид солинади.

Экинларни парвариш қилиш — қатор ораларини юмшатиб, айни вақтда ўғит солиш, бачки шохларни чилпиб ташлаш, суғориш ишларининг сифатини анча ошириш ва бу ишларни ўз вақтида ўтказиш белгиланди.

Беш йилликнинг шу ва бундан кейинги йилларида дон экинлари уруғчилигини яхшилаш масалаларига ва биринчи класс ҳамда юқори репродукцияли уруғлар экишга алоҳида эътибор берилади. Барча ғаллакор колхоз ва совхозларда йил сайин ўзлари етиштирган уруғликни зарур миқдорда ғамлаб олиш учун уруғлик участкалар ажратиб қўйиш тартибига қаттиқ риоя этилиши таъминланади.

Бошоқли дон экинлари ва маккажўхори ҳосилини муваффақиятли равишда ўз вақтида йиғиштириб олиш учун дон комбайнларини ва дон қуритиш машиналарини 15 мартгача, маккажўхори ҳосилини йиғиштириб берадиган комбайнларни 1 майгача ремонтдан чиқариб, тахт қилиб қўйиш белгиланди. Бошоқли экинлар ҳосилини 10—15 кун ичида, маккажўхори ҳосилини эса 8—10 кун ичида йиғиштириб олиш планлаштирилмоқда, бунинг учун агрегатларнинг икки сменали ишлаши ташкил этилади.

Барча колхоз ва совхозларда иқтисодий ишни яхшилашга, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлашга, меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот таннархини камайтиришга, дон етиштириш рентабеллигини ва маҳсулот сифатини оширишга алоҳида эътибор берилади.

Область партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари кадрлар — ғаллакорлик, айниқса маккажўхорикорлик бригадаларининг бошлиқларини танлаш, уларнинг ўқишини январь-февраль ойларида илғор хўжалик ва бригадалар базасида ташкил этиш масалаларига катта эътибор бермоқдалар.

Область колхоз ва совхозлари белгиланган марраларга эришишда мусобақа ташкил этишнинг ғоят муҳим аҳамиятини назарда тутиб, тупроқни тайёрлаш, уруғ ташлаш, экинларни парваришлаш, дон ҳосилини қисқа муддатларда ва ҳеч нобуд қилмай йиғиштириб олиш ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш учун бригадалар, звенолар ўртасида социалистик мусобақани янада кенг авж олдирадилар.

ТАДБИРЛАР ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИДА МУҲОКАМА ҚИЛИНИБ ҚАБУЛ ЭТИЛДИ.

МЕҲНАТ РАПОРТЛАРИ

«Госкомсельхозтехника» Советобод район бирлашмасининг коллективи СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш йиллик планларини муддатидан олдин бажарди.

Тежалган хом ашё ва ёқилғи ҳисобига 4,5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, қишлоқ механизаторларига яна 50 минг сўмлик хизмат кўрсатиш юзасидан қўшимча социалистик мажбурият қабул қилинди.

* * *

Давлат-кооператив бирлашмаси, «Узколхозстрой» бўлинмаларининг коллективлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми, товар-қурилиш маҳсулоти, энг муҳим объектларни фойдаланишга топшириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари юзасидан шу йил планини муддатидан илгари бажардилар.

Қурувчилар йил охиригача пландан ташқари 18 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга қарор қилдилар.

* * *

Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг саноат корхоналари, аграр саноат бирлашмалари, совхоз-заводлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятларини бажара бориб, маҳсулот реализация қилиш йиллик планини 22 декабрь куни адо этдилар.

Йил охиригача планга қўшимча равишда 12 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

СЕМИНАР МАШҒУЛОТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги раҳбар ходимлар назарий семинарида 23 декабрь куни навбатдаги машғулот бўлиб ўтди.

Иқтисод фанлари доктори, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг профессори А. З. Селезнев «КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари асосида партия иқтисодий сиёсатининг актуал масалалари» тўғрисида лекция ўқиди.

(ЎзТАГ).

МИРИШКОРЛАР

Фарғона область Қува районидаги Димитров номли колхоз миришкорлари юбилей йилида зарбдорларча меҳнат қилдилар. Улар барча соҳалар бўйича зиммага олинган социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар. Айниқса, пахтакорлар қувончли ютуқларга эришдилар. Мавжуд 905 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 44 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилди.

Хўжалик деҳқонлари шу кунларда келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳозирламоқдалар. Далаларга маҳаллий ўғитлар ташиб чиқариш, ерларни шудгорлаш ишлари юксак маромда олиб борилмоқда. Бу ишларни бажаришга 200 га яқин колхозчи, 47 та техника воситаси жалб этилган. Кунига 70—80 гектар майдон шудгор қилинаётир. Пешқадам механизаторлардан Қаҳҳорали Мирзараҳимов, Бекмирза Элмирзаев, Абдусалом Усмонов мусобақада илғорликни қўлдан беришмаяпти. Колхоз бўйича социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган. Группалар ўртасидаги социалистик мусобақада Абдуллажон Жўраев бошлиқ коллектив байроқдорлик қиляпти. Суратларда: (юқоридан) тажрибали механик Абдуллажон Жўраев ҳамда хўжалик далаларида шудгор қилиш пайти.

Ф. Лутфуллаев фотолари.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов КМП Марказий Комитети Сиёсий бюроси Президиумининг аъзоси, КХДР Маъмурий кенгаши Бош министри, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги байрамида қатнашмоқ учун Москвага келган КХДР партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи Ли Ден Ок билан 23 декабрь куни Кремлда суҳбатлашди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида Н. А. Тихонов ва Ли Ден Ок турли соҳаларда икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли ривожланаётганлигини мамнуният билан қайд қилиб ўтдилар ва Совет — Корея ҳамкорлигини янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш истиқболлари тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Суҳбат самимий ўртоқлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

ЙЎЛ ҲАРАКАТИ ХАВФСИЗЛИГИ УЧУН

23 декабрь куни бўлиб ўтган республика кенгаш-семинарида 1982 йилда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш комиссиясининг иш якунлари, уларнинг фаолиятини такомиллаштириш масалалари муҳокама қилинди. Семинар қатнашчилари Ўзбекистон йўлларида автомобиль транспорти қатнови тинимсиз кўпайиб бораётганлиги устидан назоратни янада яхшилаш тадбирларини белгилаб олдилар. Кенгаш-семинарда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ИНСТИТУТ БАЙРОҒИДА ОРДЕН

Республикадаги энг кекса олий ўқув юртларидан бири — Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти эллик ёшга тўлди. Шу йиллар мобайнида ишлаб чиқариш учун бу ерда 22 мингдан ортиқ мутахассис тайёрланди. Улар Ўзбекистон, мамлакатимизнинг бошқа қардош республикалари корхоналарида самарали меҳнат қилмоқдалар. Институтда ўн тўрт чет мамлакатдан келган студентлар ҳам совет йигит-қизлари билан бирга таълим олмоқда. Малакали мутахассислар тайёрлашдаги ҳамда илмий тадқиқот ишларини ривожлантиришдаги хизматлари учун институт Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Г. М. Орлов 23 декабрь куни тантанали вазиятда орденни институт байроғига қадаб қўйди.

Сўзга чиққан кишилар институт коллективи мана шу юксак мукофотга жавобан КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини бажариш учун қўшаётган ўз ҳиссасини кўпайтиради, деб ваъда бердилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Халқ хўжалиги учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаш соҳасида кўп йил самарали ишлаганликлари ҳамда Халқлар дўстлиги орденли Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ташкил этилган куннинг 50 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига мувофиқ техника фанлари доктори, профессор, тўқимачилик машинасозлиги кафедрасининг мудири Руфат Ғуломович Маҳкамов, техника фанлари кандидати, «Машиналар деталлари» кафедрасининг профессори Петр Андреевич Рогов, техника фанлари доктори, профессор, кечки-сиртқи бўлим физика-математика фанлари кафедрасининг мудири Мамадали Холматов ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби»; техника фанлари кандидати, доцент, ўқув ишлари бўйича проректор Дмитрий Андреевич Котов, техника фанлари кандидати, доцент, тўқимачилик материалшунослиги кафедрасининг мудири Усмон Матмусаев, техника фанлари кандидати, доцент, механика-технология факультетининг декани Маҳмуд Муҳамедов ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»; техника фанлари кандидати, толали материаллар механик технологияси кафедрасининг доценти Григорий Лазаревич Иофе, кутубхона мудири Инция Обидовна Ҳамроева ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонлари берилди.

Институт ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Кремлдаги Съездлар саройида бўлиб ўтган қўшма тантанали мажлисида қилган «СССРнинг 60 йиллиги» докладини алоҳида китобча қилиб чиқарди. (ЎзТАГ).

ЯНГИ КУЧ БИЛАН

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг мажлисдаги сермазмун докладида ғоят катта аҳамиятга молик вазифалар қўйилди. Хусусан, мамлакатимиз тараққиёти суръатларини ошириш, давлатимизнинг мудофаа қудратини кучайтириш бевосита совет кишиларининг кундалик меҳнатларига боғлиқ эканлиги таъкидлаб кўрсатилди.

Паррандачилик фабрикамиз коллективи ўн биринчи беш йилликда социалистик мусобақани авж олдириб, дуруст иш натижаларига эришмоқда. Юбилей йилида 1981 йилдагига нисбатан икки ярим баравар кўп тухум, 3 баравар кўп гўшт тайёрлаш ёки мамлакатимизга 13 миллион 560 минг дона тухум, 195 тонна парҳез гўшт етказиб беришга муваффақ бўлинди.

Биз моддий ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳисобига эришаётган бу ютуқларимизни янада кўпайтириш учун ҳаракат қилмоқдамиз. Коллективимиз куни кеча якдиллик билан йил охиригача яна 1,5 миллион дона тухум, 30 тонна товуқ гўшти тайёрлаш юзасидан зиммасига қўшимча мажбурият олди. Улар ваъдаларининг устидан чиқиш учун зарбдорчасига меҳнат қилмоқдалар.

А. БЎРИЕВ,
Термиз паррандачилик фабрикасининг директори.

ФАХР ВА ҒУРУР

Трестимиз қурувчилари шу кунларда барча совет кишилари каби катта шодиёналикни бошдан кечирмоқдалар. Куни кеча ҳаммамиз КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Юрий Владимирович Андроповнинг муқаддас Иттифоқимиз 60 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисдаги докладини зўр қизиқиш билан тингладик.

Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг биз, ишчилар синфи ҳақидаги оташин сўзлари коллективимизни янада ғайрат кўрсатиб ишлашга руҳлантирмоқда. Шуни мамнуният билан таъкидламоқчиманки, трестимиз азаматлари юбилей йили мусобақасида фаол қатнашиб, план топшириқларини барвақт бажаришга эришдилар. Шу кунгача салкам 18 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Бу меҳнат муваффақиятига трестимизнинг 2-, 3-, 4-механизациялашган кўчма колонналари, хўжалик ҳисобидаги ремонт участкаси, шунингдек, Коча Сванидзе, Аҳмад Мелиев каби ўртоқларимиз етакчилик қилаётган бригадалар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Муҳаммад СОЛИЖОНОВ,
Наманганадаги 25-қурилиш трестининг бригадири.

ЛЕНИНЧИ ВАТАНПАРВАРЛАРНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК

23 декабрь куни Тошкентда очилган республика илмий-амалий конференциясининг қатнашчилари КПСС XXVI съезди қарорлари асосида ҳунар-техника билим юртларида ижтимоий фанларни ўқитиш методларини янада такомиллаштириш йўлларини муҳокама қилмоқдалар.

Докладлар ва нутқларда қайд этиб ўтилганидек, социализмнинг ҳаққонийлиги ва енгилмаслигига ишончи комил бўлган, ўзининг бутун билими ва ғайрат-шижоатини коммунистик жамият қурилиши ишига бағишлайдиган марксчи-ленинчиларни, ватанпарвар интернационалистларни тарбиялаш — ўқитувчиларнинг энг асосий вазифасидир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қилган доклад педагоглар учун янги аниқ-равшан йўл-йўриқ бўлиб хизмат этажаги конференцияда таъкидлаб ўтилди.

Конференция иши программасига мувофиқ секция мажлислари ўтказилади, Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишиб чиқилади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармаси кенгашининг раиси шайх Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохоннинг вафот этганлиги муносабати билан диния бошқармасига чуқур таъзия билдиради.

Ю. В. Андропов М. Койвисто билан суҳбатлашди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ю. В. Андропов СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан бўлиб ўтган тантаналарда қатнашмоқ учун Москвага келган Финляндия Республикаси Президенти М. Койвисто билан 22 декабрь куни Кремлда суҳбатлашди.

М. Койвисто шонли юбилей — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан Финляндия халқи номидан совет халқига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар топширди.

Совет — Финляндия муносабатларига хос дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбат чоғида Ю. В. Андропов ва М. Койвисто СССР билан Финляндия ўртасидаги икки томонлама муносабатларга доир бир қанча масалаларни, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи бир халқаро проблемаларни муҳокама қилдилар.

Ҳар икки томон дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1948 йилда имзоланган шартноманинг мустаҳкам негизи асосида турли соҳаларда СССР билан Финляндия ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли ривожланаётганлигидан мамнун эканлигини изҳор этди ва Совет — Финляндия муносабатлари ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш сиёсатининг, Хельсинкида имзоланган Якунловчи акт қоидаларини рўёбга чиқариш сиёсатининг самарали эканлигини кўрсатувчи яққол намунасидир, деб таъкидлади.

Ю. В. Андропов билан М. Койвисто Совет Иттифоқи ва Финляндия ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида Совет — Финляндия ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни бундан буён ҳам қилишга қатъий интилаётганликларини айтдилар.

Тинчликни сақлаб қолиш, халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва инсониятни ядро фалокати хавфидан халос этиш мақсадида барча давлатларнинг куч-ғайратларини ошириш зарур деган якдил фикр изҳор этилди.

Ю. В. Андропов расмий визит билан Совет Иттифоқига келиш тўғрисида Финляндия Республикаси Президенти М. Койвистога илгари қилинган таклифни СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан тасдиқлади. Бу таклиф миннатдорчилик билан қабул қилинди. Визит вақти дипломатик йўл билан келишиб олинади. (ТАСС).

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Илгари келишиб қўйилганидек, 23 декабрда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг ПБИП Марказий Комитети Биринчи секретари, ПХР Министрлар Совети Раиси В. Ярузельский билан учрашуви бўлиб ўтди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида КПСС билан ПБИП, СССР билан ПХР ҳар томонлама ҳамкорлигининг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди.

В. Ярузельский ПБИПнинг, ПХР ҳукуматининг Польшадаги сиёсий ва иқтисодий стабилликни таъминлаш соҳасидаги фаолияти тўғрисида ахборот берди. У Совет Иттифоқининг қардошларча ёрдами аҳамиятини юқори баҳолади.

Ю. В. Андропов партия ташкилотларининг КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасидаги ишларини гапириб берди. Совет коммунистларининг, совет халқининг Польша коммунистлари, меҳнаткашлари социализмни мустаҳкамлаш, тангликни бартараф этиш учун олиб бораётган кураши билан доимий бирдам эканликлари изҳор этилди.

Учрашув қатнашчилари иккала қардош партиянинг совет—поляк алоқаларини ижтимоий фаолиятнинг ҳамма соҳаларида бундан буён ҳам мустаҳкамлай беришга, халқаро ишларда келишиб олинган йўлни амалга оширишда яқиндан ўзаро ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилишга азму қарор берганлигини билдирдилар. СССР билан ПХР тинчлик ва халқаро хавфсизликни ҳимоя қилиш, империалистларнинг қуролланиш пойгаси ва мухолифлик сиёсатига қарши ҳаракат қилиш йўлидаги куч-ғайратларни кўпайтирадилар, Ғарбдаги агрессив доираларнинг суверен социалистик давлатлар ички ишларига аралашиш йўлидаги уринишларига кескин зарба берaверадилар.

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Ярузельский КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андроповни Польшага боришга таклиф қилди. Таклиф миннатдорчилик билан қабул этилди.

Суҳбат иккала партиямиз ва социалистик давлатларимизни бирлаштириб турган самимият, дўстлик муҳитида ўтди. (ТАСС).

ҚАРДОШЛАР МУСОБАҚАСИ

ЯГОНА МАҚСАД САРИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Москвада СССРнинг 60 йиллиги муносабати билан [illegible] докладида барча совет кишилари қатори районимиз меҳнаткашлари [illegible]. Докладдаги [illegible] «оқ олтин» диёри Ўзбекистонимизга ҳам [illegible] баҳодир.

Юбилей йилининг ўтган даври мобайнида районимиз [illegible] 105 процентга адо этилди. Ёки планга қўшимча равишда 6 миллион 200 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Қурувчиларимиз ўн бир ойда 13 миллион сўмликка яқин қурилиш-монтаж ишларини адо этдилар.

Айниқса, пахтакорларимиз таҳсинга лойиқ меҳнат қилдилар. Улар мамлакатга ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига пахта етказиб беришдек юксак масъулиятни англаган ҳолда ишлаб, зиммаларидаги социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Эл-юрт хирмонига plандаги 49,5 минг тонна ўрнига 51 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкилди. Пахта ҳосилдорлиги [illegible] бошига 32 центнердан тўғри келди. Ғалаба рапортига республика кўчма Қизил байроғини қўлда тутган ҳолда имзо чекдик.

Деҳқончиликнинг бошқа соҳаларидаги ютуқларимиз ҳам салмоқлидир. Давлатга 480 тонна ўрнига 520 тонна пилла, 2480 тонна ўрнига 3924 тонна ҳўл мева, 6250 тонна ўрнига 6915 тонна узум, 16410 тонна ўрнига 19680 тонна сабзавот, 2350 тонна ўрнига 3650 тонна полиз маҳсулотлари топширилди.

Чорвачиликда ижобий ўзгаришлар рўй берди. Чорва моллари маҳсулдорлиги ўтган йилга нисбатан ошди. Гўшт етиштириш 8 процент, сут 10 процент кўпайди.

Бутун мамлакатимиз ва республикамизда бўлгани каби, бизнинг Ўзбекистон район партия комитети ҳам партия ва комсомол ташкилотларининг кишилар ўртасида халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми ғояларини тарғиб этиш, уни такомиллаштириш ишига алоҳида эътибор бериб келмоқда. Колхоз ва совхозларимиз, корхона, ташкилот ва муассасаларимизда 36 дан зиёд миллат ва элатларнинг вакиллари аҳиллик билан меҳнат қилиб, мўл-кўлчиликка муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Рус ва тожик, ўзбек ва қирғиз, қозоқ ва украин, озарбайжон ва арман, татар ва белорус [illegible] ягона оилани ташкил этмоқда.

Биз ишчилар, колхозчилар, зиёлилар ва ўсиб бораётган ёш авлод ўртасида [illegible] интернационализмни кенг тарғиб қилиш мақсадида махсус тадбирлар ишлаб чиққанмиз. [illegible]

Бу борада пропаганданинг барча таъсирчан воситаларидан унумли фойдаланиляпти. 845 агитатор, 300 сиёсий ахборотчи, «Билим» жамияти район ташкилотининг 730 дан зиёд лекторлари жойларда тез-тез бўлиб, дўстлик ва мусобақага доир лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Клублар, кутубхоналар, маданият уйларида, мактабларда тематик кечалар, конференциялар, интернационал дўстлик учрашувлари ташкил этилмоқда.

Районимизда 135 та бошланғич партия ташкилоти бўлиб, улар ўз состави жиҳатидан кўпмиллатлидир. Райкомнинг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасидаги ишида ишчанлик ва сиёсий фазилатлар билан бирга, аҳолининг кўпмиллатли состави ҳам ҳисобга олинмоқда.

СССР халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларнинг ёрқин ифодаси сифатида районимиз меҳнат аҳлининг қўшни Тожикистон ССР Хўжанд райони меҳнаткашлари билан дўстлиги, ҳамкорлигини мисолга келтириш мумкин. Бу иқтисодий ва маданий ҳамкорлик қарийб ярим асрдан буён давом эттириб келинмоқда.

Бугунги кунга келиб, ҳар икки район ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа, дўстлик алоқалари янги босқичга кўтарилди. Эндиликда социалистик мусобақа фақат икки район ўртасидагина эмас, балки колхоз ва совхозлар, фермалар, бригадалар ўртасида ҳам ташкил этилди.

Кейинги йилларда Хўжанд районидаги Ленин номли колхоз билан районимиздаги Ленин номли колхоз, С. Ўринхўжаев номли колхоз билан Ғафур Ғулом номли колхоз, Домло Азизов номли колхоз билан «Комсомол» совхози, «Ленинизм» колхозининг Насриддин Жумаев бошлиқ бригадаси билан Ғафур Ғулом номли колхознинг Муродхон Шодмонов бошлиқ бригадаси, Домло Азизов номли колхоз сут-товар фермаси сут соғувчиси Саодатхон Бобоева билан «Ғаниобод» совхози сут-товар фермаси соғувчиси [illegible] Абдуллаева ва бошқалар ўртасида социалистик мусобақа шартномалари тенглашган ва тажриба алмашиш [illegible] уюштирилади.

Хўжанд районидаги мусобақадошларимиз келиб, районимизнинг «Ўзбекистон» боғдорчилик-узумчилик совхозида 14 гектар ерга мевали дарахт кўчатлари ўтқазиб бердилар. Эндиликда мазкур боғни «Дўстлик боғи» деб номлаганмиз. [illegible] район ерларининг мелиоратив ҳолатини яхшилашда амалий ёрдам бермоқдамиз.

Ўтган йили баҳорда Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари ёшлари интернационал дўстлик фестивали қатнашчиларидан бир группаси районимизга келишди. Шу куни улар иштирокида Ғафур Ғулом номли колхозда қурилган янги стадионнинг очилиш маросими бўлди. Стадионга «Халқлар дўстлиги» номи берилди. Бу йил эса фестиваль қатнашчилари иштирокида «Ғаниобод» совхозининг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, район партия комитетининг бюро аъзоси Маҳбубахон Абдусаматова бошлиқ бригадасида янги дала шийпонц очилиш маросими бўлди. Унинг алоҳида хонасида «Интернационал дўстлик хонаси» ташкил этилди.

Районимиз меҳнаткашлари ўз ютуқлари замирида қардош республикалар ишчиларининг ҳам ҳиссалари борлигини ҳис этадилар. Деҳқонларимиз ва чорвадорларимиз оғирини енгил қилаётган тракторлар, қишлоқ хўжалик техникаси Белоруссия ССРнинг Минск, Гомель, Олтой ўлкасининг Рубцовск, Олтой, Одесса областининг Одесса, Ростов областининг Ростов, Қирғизистон ССРнинг Фрунзе шаҳарлари машинасозлари томонидан етказиб берилмоқда. Бунинг учун биз қардош дўстларимиздан ҳамиша миннатдормиз.

Бизнинг СССР қардош халқлари оиласидаги дўстлигимиз мустаҳкам асосга эга. Бундан кейин ҳам ана шу қардошлик ва интернационал дўстликни камол топтириб, КПСС XXVI съезди ўртага қўйган улуғвор вазифаларини шараф билан бажаришда қўлни-қўлга бериб курашаверамиз.

А. ПАЙҒАМОВ,
Ўзбекистон район партия комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети депутати.

Республикамиз бўйлаб

ВАЪДАГА ВАФО

Қарши нон комбинатининг меҳнаткашлари коллективи юбилей йилининг [illegible] катта муваффақиятларни қўлга киритди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига олинган социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари адо этдилар. Йил бошидан планга қўшимча равишда 1260 тонна ун ва 5 минг тонна аралаш озуқа ишлаб чиқарилди.

Ишлаб чиқаришни илғор техника билан тўла таъминланиши ана шу юксак кўрсаткичларни қўлга киритишга катта ёрдам берди.

ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИ АСОСИДА

Жиззах дашти чўлқуварларининг [illegible] ярлари Виктор Силантьев бошлиқ монтажчилар ва Александр Фокин бошлиқ дурадгорлар бригадаларини барча кўрсаткичлар бўйича энг яхши ютуқларга эришганликлари билан табрикладилар.

Мазкур коллективлар ўтган йили «Иржарсовхозводстрой» тресты томонидан Иванове областида ташкил этилган составда фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбекистон ишчи ва инженерлари отрядлари тўқимачилар ўлкаси пойтахтида темир-бетон буюмлар заводини тезкорлик билан барпо этмоқдалар. Жиззах областининг ана шу қурилишда ишлаётган вакиллари йил бошидан бери 300 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардилар.

ТАШАББУСКОРЛАР ИБРАТИ

Зарафшонлик илғор шофёрлар — коммунист Ф. Сисоев ва Е. Шедринлар шу йилнинг бошида СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини беш йиллик топшириғини уч йилда бажариш билан кутиб олиш ташаббуси билан чиққан эдилар. Улар бу ҳаракатга қўшилишга ўз ҳамкасбларини ҳам даъват этдилар. Зарафшон автотранспорт бошқармасидан 50 киши ўз ўртоқларининг даъватларига иш билан жавоб бердилар. Улар ҳозирги кунда юксак меҳнат унумдорлигига эришиб 1984 йил ҳисобига ишламоқдалар.

Ташаббускорларнинг ўзлари эса мусобақада ҳаммадан олдинда бормоқдалар. Ф. Сисоев ва Е. Шедринлар техникага моҳирона хизмат кўрсатишда, машиналарнинг бекор туриб қолишига қарши курашда, меҳнатни ташкил этишни такомиллаштиришда чинакам намуна кўрсатмоқдалар. Корхона раҳбарлари коммунистларнинг бу ташаббусини юксак баҳолаб, улар эришган ютуқларни янада кенг ёйиш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар.

МАМЛАКАТ ОЗИҚ-ОВҚАТ КОНВЕЙЕРИНИНГ ФАН-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ

САМАРАДОРЛИК — БОШ МЕЗОН

«СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга [illegible]», — КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми [illegible]

Бу тадбир экономикани ривожлантириш суръатларини жадаллаштиришда [illegible] лар олдида турган вазифаларни янада конкретлаштириб олишга қаратилган. Навбатдаги, учинчи матбуот конференциясида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг бош илмий котиби, республика Фанлар академиясининг академиги Иброҳим Искандаров сўзга чиқди.

— Озиқ-овқат программасини бажаришга, мамлакат агросаноат комплексини ривожлантиришга бизнинг республикамиз катта ҳисса қўшиши мумкин ва лозим, — деб сўз бошлади И. Искандаров. — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов таъкидлаганидек, Озиқ-овқат программаси бажарилишини чўзиб юбориш мумкин эмас. Шу вазифани ҳал этишга сарфланаётган жуда катта маблағлар бугуноқ самара берадиган ва эртага эса яна ҳам кўпроқ самара берадиган даражада меҳнат қилиш керак.

Қишлоқ хўжалигидаги барча энг муҳим социал-иқтисодий вазифаларнинг ҳал этилиши эндиликда кўп жиҳатдан илм-фаннинг самарадорлигига боғлиқ. Шу боис бу тармоқ билан боғлиқ илмлар соҳасидаги барча ишларимизни Озиқ-овқат программаси талаблари асосида ташкил этишга, фундаментал тадқиқотлар ва конкрет амалий лойиҳаларнинг сифатини бутун чоралар билан оширишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ва у билан боғлиқ тармоқларда кейинги йилларда жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Мирзачўл, Жиззах ва Қарши даштлари ҳамда Қуйи Амударёда суғориладиган деҳқончиликнинг янги йирик зоналари барпо этилди. Социалистик ижтимоий меҳнат тақсимотида республикамиз пахта етиштиришга тобора кўпроқ ихтисослашиб бормоқда. Ғаллачилик, хусусан маккажўхори ва шоли етиштириш салмоғи ортиб бормоқда. Шу беш йиллик охирига бориб 5 миллион тонна ёки 1981 йилга нисбатан икки баравар кўп шоли етиштирилади. Сабзавот-полиз, гўшт ва сут маҳсулотлари етиштириш кўпаяди.

Ана шу вазифаларнинг ҳаммасини ҳал этишда илм-фан тараққиёти ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Ҳозирги кунда меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг 75 процентини, миллий даромадни ўстиришнинг 50 процентдан ортиғи ҳамда маҳсулот таннархини камайтиришнинг қарийб ярми илм-фан йўли билан таъминланмоқда. Ишлаб чиқаришни интенсивлаш, Озиқ-овқат программасини амалга оширишда илм-фан роли ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VII пленумида фан самарадорлигини ошириш, унинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлашнинг конкрет тадбирлари ишлаб чиқилди.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон илм-фани агросаноат комплексининг актуал вазифаларини ҳал этиш ва унинг самарадорлигини оширишга қодир қудратли потенциалга эга. Фанлар академиясининг ўзидагина илмий тематиканинг ярмидан ортиғи агросаноат комплекси проблемаларига тааллуқли эканлигини айтиш кифоя. Бизда асосий эътибор Озиқ-овқат программасининг муҳим бўғини сифатида пахтачилик самарадорлигини оширишга қаратилган. Гап пахтадан 250 хилдан ортиқ маҳсулот олишдагина эмас. Республикамизда энг яхши суғориладиган ерлар, малакали кадрлар, илғор техника пахтачилик билан банд экан, бу соҳани интенсивлаш, ҳосилдорликни ошириш муҳим аҳамият касб этади. Негаки, шу йўл билан белгиланган давлат топшириқларини уддалаган ҳолда бошқа экинлар учун майдон бўшатиш, бинобарин бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имконияти туғилади. Сурункасига уч йилдан бери олти миллионлик хирмон уюлаётганлигида «Тошкент — 6», «АН-412» «АН-Самарқанд-2» ва бошқа навларнинг улуши катта. Фанлар академияси муассасаларида етиштирилган навлар экилган майдон жами пахтазорнинг 65 процентини ташкил этди. Тезпишар, вилтга чидамли ғўза навларини экиш ҳар йили 400 миллион сўмга яқин иқтисодий самара беради.

Қишлоқ хўжалигида таркибида микроэлементлари кўп бўлган ўғитлардан кенг фойдаланилмоқда. Атроф-муҳитга безарар дефолиантлар кенг қўлланилмоқда. Чигитни махсус А-1 полимер қоплама билан капсуллаб экиш деҳқончиликда яхши самара бериши тажрибада исботланди. Қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашнинг турли методлари, шу жумладан биологик метод 1,5 миллион гектар экинзорда қўлланилди.

— Чорвачиликнинг озуқа базасини ривожлантириш борасидаги тадқиқотлар ҳам яхши самара бераётир, — деб сўзида давом этди И. Искандаров. — Олимларимиз тавсиялари юз минг гектар саҳро ва чала саҳро яйловлари маҳсулдорлигини икки-уч баравар ошириш имконини берди. Чорвачиликда хлорелла суспензиясидан самарали фойдаланилмоқда. Ғўзапоядан чорва моллар учун озуқа сифатида фойдаланиш соҳасидаги илмий ечимнинг ишлаб чиқариш синови муваффақиятли тугалланганлигини катта ютуқ деб баҳоласа бўлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ 10 минг тонна ферментланган ғўзапоя силосини бостиришга киришилди. Бу метод республикамизда озуқа базасини мустаҳкамлашда шубҳасиз, катта роль ўйнайди. Чорва моллар касалланишининг олдини олишнинг илмий асослари ишлаб чиқилди. Қорақалпоғистон олимлари турли зоналарда табиий яйловларни ўзлаштириш ва маҳсулдорлигини ошириш бўйича катта тадқиқот олиб бордилар. Республикамизда ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза этиш ҳамда улардан оқилона фойдаланишнинг янги илмий асослари ишлаб чиқилмоқда.

Озиқ-овқат программасини амалга оширишда хўжалик механизмини такомиллаштириш, агросаноат комплексини планлаштириш ва бошқаришни ташкил этиш билан боғлиқ ишлар катта аҳамият касб этади. Бу борада «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси турли қишлоқ хўжалик ва саноат объектларини, агросаноат комплекси тармоқларини бошқаришнинг автоматлаштирилган системасини яратганлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Ўрта Осиёга оқизиш билан боғлиқ проблемалар устидаги ишлар, бу ишнинг иқтисодий ва социал самарадорлиги асослаб берилганлиги катта ютуқ бўлиб, илм-фан равнақи ҳақида партиямизнинг оталарча ғамхўрлиги самарасидир. Сибирь дарёлари суви шарофати билан олти миллион гектар ерни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш ва шу асосда қўшимча саккиз миллион тонна пахта, 12 миллион тонна шоли, олтмиш миллион тонна сабзавот-полиз маҳсулотлари етиштириш мумкин.

Шуниси қувончлики, фан билан ишлаб чиқариш алоқаси йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Хўжалик шартномалари асосидаги илмий изланиш салмоғи ортиб бормоқда. Тармоқ лабораториялари кўпайиб, тадқиқотларнинг тажриба базаси мустаҳкамланмоқда. Илмий марказлар, район, шаҳар партия комитетлари қошида жамоатчилик асосидаги фан бўлимлари ташкил этилишини илм-фанга партиявий раҳбарликнинг янги формалари дейиш мумкин. Жумладан яқинда иш бошлаган Тошнеф илмий марказининг фаолияти пахтачиликни интенсивлашнинг Тошкент технологияси деб бутун республикада эътироф этилаётган тажрибани умумлаштириш ва оммалаштиришдан иборатдир.

Республикамиз КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси XX съезди, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI, VII ва VIII пленумлари қарорларини амалга оширишда янги босқичга қадам қўйди. Олимларимиз партия ўртага қўяётган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун илмий-тадқиқот ишларининг самарадорлиги ва сифатини янада ошириш йўлларини тинмай излайверадилар, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун бутун куч-ғайратларини ва билимларини сарфлайверадилар.

Радио-матбуот конференциясида мамлакат озиқ-овқат конвейерининг фан-техника таъминоти билан боғлиқ бошқа қатор проблемаларига тўхтаб ўтилди. И. Искандаров журналистларнинг саволларига жавоб қайтарди.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФА

«Совет Иттифоқи ҳозирги ва келажак авлодларининг осойишта тинч истиқболини таъминлаш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилаверади». КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов қилган докладдан келтирилган бу сўзлар шонли юбилейнинг байрам қилиниши тўғрисида халқаро майдонда билдирилаётган кўпдан-кўп фикр ва мулоҳазаларнинг асосий мазмунидир.

Турли мамлакатларнинг таниқли давлат ва жамоат арбоблари, матбуоти Совет Иттифоқининг бутун 60 йиллик тарихи социализм буюк афзалликларининг, ленинча миллий сиёсат тантанасининг ёрқин далили эканлигини қайд этиб, СССР халқаро майдонда халқлар тинчлиги ва озодлиги ишининг таянчи сифатида курашиб келаётганлигини, Советлар мамлакати ташқи сиёсатининг негизи бўлган тинч-тотув яшаш принциплари эса халқаро кўламда кенг эътироф этилганлигини таъкидламоқдалар. Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг докладида «Ҳозир янги уруш оловини ёқувчиларни тўхтатиб қолишдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқ», деб айтилган гапни келтиради.

Чет эл ахборот агентликлари, радиоси ва телевидениеси «Жаҳон парламентларига, ҳукуматларига, сиёсий партияларига ва халқларига» Мурожаатни кенг тарқатдилар. Бу мурожаат КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг қўшма тантанали мажлисида бир овоздан қабул қилинган бўлиб, унда планетада кескинликни юмшатишни ва тинчликни мустаҳкамлашга даъват этилади.

СССРнинг ташкил этилганлиги социализмни ривожлантиришдаги катта қадамгина бўлиб қолмай, шу билан бирга жаҳон тарихининг боришидаги энг муҳим бурилиш моментларидан бири ҳам бўлди, деб ёзади **«Нойес дойчланд»** (ГДР) газетаси. Бугунги кунда ҳам Совет Иттифоқи тинчликни ҳимоя қилиш, барча халқларнинг ҳукм ўтказиш ва ўзгаларнинг ишларига аралашишдан холи бўлган кенг кўламдаги самарали ҳамкорлиги учун актив ва изчил курашиб келмоқда. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг докладида бу нарса зўр куч билан астойдил таъкидланган.

Социалистик давлатлар ҳамдўстлиги — ҳозирги дунёда ғоят катта ва самарали роль ўйнаётган қудратли, соғлом организмдир, деб уқтиради Чехословакиянинг **«Руде право»** газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг докладини шарҳлаб Ҳамдўстлик мамлакатлари олдида кўпгина жиддий вазифалар турибди. Социалистик ғалабаларимиз ва бойликларимизни империализмнинг қисувидан ҳимоя қилиш; сиёсий ҳамкорликни янада такомиллаштириш; ниҳоят, иқтисодий интеграция жараёнига янги омил бахш этиш мана шу вазифалар жумласига киради.

Болгарияда чиқадиган **«Работническо дело»** газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: халқаро вазият ниҳоятда хатарли даражада кескинлашиб кетган, Ғарбда эса ашаддий урушқоқ гуруҳлар активлашиб қолган ҳозирги пайтда СССР ўзининг тинчликсеварлигини энг муҳим халқаро проблемаларга принципиал ёндашаётганлигини қайта-қайта намойиш этмоқда. Ғарбдаги ашаддий урушқоқ гуруҳларнинг социализмга нисбатан синфий нафрати реалликни ҳис этиш туйғусидан устунлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари авж олдириб юборган қуролланиш пойгасини тўхтатишга даъват этди ва айни вақтда олисни кўзловчи янги таклифларни олға сурди. Бу таклифлардан кузатилган мақсад ядро ҳалокати хавфини бартараф этишдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари жуда муҳим доклад қилди, бу доклад Совет Иттифоқининг тарихий муваффақиятларидан далолат беради, деб уқтиради Вьетнамнинг **«Нян зан»** газетаси. Октябрнинг улуғ ғалабаси, ўтган 60 йил мобайнида Совет Иттифоқи эришган буюк ютуқлар — миллий масалани муваффақиятли ҳал этишнинг ажойиб намунасидир. СССРнинг ташкил этилиши ва жадал ўсиши — жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик воқеадир. Совет Иттифоқи планетадаги миллион-миллион кишиларнинг энг буюк неъмати ва орзу-умиди — тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун тинимсиз курашиб келмоқда.

Хитойнинг **«Жэньминь жибао»** газетаси Москвадаги юбилей тантаналари тўғрисида хабар қилиб, Ю. В Андропов докладининг қуйидаги бўлимини келтиради: Американинг қурол-яроғларни янада кўпайтириш программалари Совет Иттифоқини бир томонлама ён беришларига мажбур қила олмайди, Америка томонининг дағдағасига жавобан СССР ўзининг тегишли қурол системаларини жойлаштиришга мажбур бўлади.

БМТ Бош секретарининг вакили **Х. Перес де Куэльяр** айтдики, совет раҳбарининг докладини муҳим ҳужжат деб баҳолади ва СССРнинг янги ташқи сиёсий таклифлари билан эътибор бериб танишиб чиқди.

Совет раҳбари, деб ёзади Англиянинг **«Файнэншл таймс»** газетаси, «чекланган», «узоқ давом этадиган» ядро уруши ва унинг бошқа турлари эҳтимоли борлиги тўғрисидаги Америка концепцияларини қатъиян рад этиб, ядро вабоси қаерда бошланмасин у муқаррар равишда назорат остидан чиқиб кетишини, ялпи фалокат келтиришини таъкидлади. «Ю. В. Андроповнинг доклади 1983 йилда ядровий қуролсизланиш тўғрисидаги музокараларда ўз ролини ўйнайдиган жуда оқил, жозибали ва зарур пайтда айни муддао бўлган ажойиб қадамдир, — деб таъкидлайди Англиядаги бошқа бир **«Дейли телеграф»** газетаси. «Ҳозирги пайтда, — деб уқтиради **Би-Би-Си** телекомпанияси,— Ғарбнинг етакчи давлат арбоблари Ю. В. Андропов докладини эътибор билан ўрганмоқдалар, докладда бир қанча ижобий моментлар баён этилган, деб ҳисобламоқдалар».

«Нью-Йорк таймс» газетаси ёзади: совет раҳбари ўзининг муҳим нутқида ядро қуролларини қисқартириш тўғрисидаги янги катта таклифларни олға сурди ва айни вақтда шуни равшан қилиб айтдики, Рейган маъмуриятининг «МХ» ракеталари каби янги қурол системаларини жойлаштириш тўғрисидаги қарори бунга жавобан Совет Иттифоқини ўзининг тегишли системаларини, шу жумладан «МХ» ракеталарига ва олис масофага учириладиган қанотли ракеталарга ўхшаган ракеталарини жойлаштиришга киришишга мажбур этади. **«Вашингтон пост»** газетаси, Америкадаги бошқа бир қанча газеталар шуни қайд этиб ёзадики, совет раҳбари айтганидек, Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида стратегик ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш тўғрисида бир битимга эришиш — ядро уруши хавфини реал камайтиришга олиб борадиган энг асосий йўллардан биридир.

Шу билан бирга, олинаётган хабарлардан кўриниб турибдики, СССРнинг янги тинчлик ташаббуслари АҚШдаги ва Шимолий Атлантика блокига аъзо бўлган бошқа баъзи мамлакатлардаги муайян доираларни саросимага солди ва асабийлаштирди. Улар шу ташаббусларнинг аҳамиятини камситишга, уларнинг моҳияти ва аҳамиятини бузиб кўрсатишга, АҚШ ва НАТОнинг қуролланиш пойгаси йўлини оқлашга уринмоқдалар. Американинг **Си-Би-Эс** телекомпанияси жумладан, АҚШ давлат департаменти вакилининг совет таклифлари «мақбул эмас» деб айтган гапида ифода этилган ана шу салбий позицияни шарҳлаб Вашингтондагилар совет ташаббуслари «президент Рейганнинг «нуль варианти» қўллаб-қувватланишига путур етказиши» мумкинлигидан ошкора ташвишланмоқдалар, деб уқтиради. Шу муносабат билан телекомпания совет таклифлари Ғарбий Европа мамлакатларида жамоатчилик фикрига шубҳасиз катта таъсир ўтказажаги тўғрисида Ғарбий Европа дипломатлари айтган гапларни келтиради. «Вашингтоннинг совет ташаббусларига муносабатлари, деб таъкидлади Америка сенатори **Г. Харт**, — Американинг ҳозирги маъмурияти қуролсизланиш тўғрисидаги реал музокаралардан манфаатдор эмаслигини кўрсатади». АҚШ, деди сенатор, совет раҳбарларининг янги таклифларига эътибор билан муносабатда бўлиши ва шу тарика қурол-яроғлар устидан контроллик ишида силжишга ёрдам бериш истагини намойиш этиши керак эди.

(ТАСС).

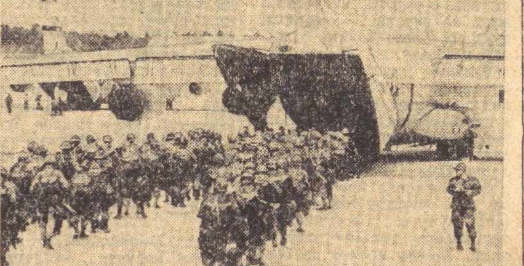

Америка Қўшма Штатлари чет элларда авантюрачилик сиёсатини давом эттирмоқда. Бу ерда стратегик ракета — ядро қуроллари кўпайтириляпти, ҳарбий-денгиз кучларида сув ости кемалари сони ошириляпти. Суратда: Америка солдатлари ҳарбий-транспорт самолётларида нефтга бой Форс қўлтиғи районига етиб келдилар.

ТАСС фотохроникаси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **СОФИЯ**

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб бу ерда ўтказилаётган симпозиумга «Журналистика соҳасида Болгария — Совет алоқалари» мавзу қилиб олинди. Икки мамлакатнинг таниқли олимлари ва журналистлари 25 тадан кўп доклад тинглайдилар. Жумладан «Работническо дело» газетасининг «Правда» билан ҳамкорлиги — «Анъаналар ва ҳозирги замон» мавзуидаги доклад тингланади. Социалистик мамлакатлар оммавий ахборот воситаларининг ғарб пропагандасининг антисовет ва антикоммунизм руҳидаги уйдирмаларига қарши курашини кучайтириш борасидаги вазифалари ҳам муҳокама қилинади.

● **ДАМАШҚ**

Сурия пойтахтида қуёш энергиясидан миллий тараққиёт эҳтиёжлари учун фойдаланиш проблемаларига бағишланган араб давлатлараро симпозиум ўз ишини тугатди. Унда араб мамлакатлари ҳамда халқаро ташкилотларнинг мутахассислари қатнашдилар. Қуёш энергиясидан фойдаланиш умумараб программаси қабул қилинди. Бу программа ана шу соҳада араб давлатлари бир-бирлари билан ҳамкорлик қилишини кўзда тутади. Қуёш энергиясидан фойдаланиш билан шуғулланувчи араб илмий техника комиссияси ҳамда тадқиқот марказини тузишга қарор қилинди.

● **КУАЛА—ЛУМПУР**

Индонезиянинг сабзавот ортиб Суматра оролидан Малайзияга бораётган юк кемаси Малайзия соҳили яқинида Малакка бўғозида ғарқ бўлди. Экипажнинг 19 аъзосини Малайзия балиқчилари қутқариб қолишди. Кеманинг машиналар бўлимида тешилган жойи кеч пайқаб қолинди ва кема ҳалокатига йўл қўймаслик борасидаги ҳаракатлар натижасиз чиқди.

(ТАСС).

ЛИТВА ТИЛИДА

ВИЛЬНЮС, 21 декабрь. (ТАСС). Республика «Минтис» нашриёти В. И. Ленин 55 томлик Тўла Асарлар тўпламининг йигирма иккинчи томини литва тилида нашр этди. Нашрни Литва Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти тайёрламоқда.

ДИЛРАБО ҚЎШИҚЛАР

22 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон Композиторлари союзи правлениесининг ёш композиторлар ижодига бағишланган пленуми очилди. Пленум болалар музикаси ва симфоник музика концертлари билан бошланди. Тошкент давлат консерваториясини яқинда битириб чиққан ёшлар ва студентлар болалар учун ўзларининг дастлабки ижодий ҳисобот асарларини олиб келганликлари тасодифий эмас. Айни болалар бадиий коллективлари ҳозирги кўрикнинг кўпгина қатнашчиларига ижодкорлик учун йўлланма берган эди. Улар орасида Зуҳра Азимова ҳам бор. У ўн йил муқаддам ўз тенгқурларига дастлабки асар — болалар учун фортепьяно пьесалари туркумини чалган эди. Унинг дастлабки қадами муваффақиятли чиқди — Зуҳранинг пьесаларини бошқа ёш созандалар ҳам ижро эта бошладилар. З. Азимова болалар учун бир неча қўшиқ, симфония, «Хиросима» вокал туркумини яратди. Бу симфония ҳам ҳозирги музика байрами программасига киритилган.

А. Набиев, А. Мансуров Н. Норхўжаев, Г. Бурхонов ва бошқа бир қанча ёш муаллифлар болалар учун ёзган ўзларининг дастлабки асарларини кўрикка олиб келишган.

Пленум программасига киритилган концертларда симфоник камер, эстрада музика асарлари ижро этилади. Булардан етакчи бадиий коллективлар билан бир қаторда ёш созандалар, болалар бадиий ҳаваскорлиги қатнашчилари ҳам иштирок этадилар.

(ЎзТАГ).

СССР 60

ҚАШҚАДАРЁ ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ ҲИММАТИ

ЗАФАРЛАР ЙИЛИ

Р. ҒОЙИБОВ,
Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Қўриқ ўлка — Қашқадарё области коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди тарихий қарорларидан, КПСС Марказий Комитетининг съезддан кейинги Пленумларининг халқ хўжалигининг барча тармоқларини, айниқса, қишлоқ хўжалигини тез суръатлар билан юксалтиришга доир илҳомбахш кўрсатмаларидан ғоят руҳланиб ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилини ҳамма соҳалар бўйича муваффақиятли якунламоқдалар. Область саноати, капитал қурилиши ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари жадал ривожланмоқда.

Бу йил давлатга 120 минг тонна дон сотилиб, йиллик план ошириб бажарилди. Гўшт, тухум, қоракўл тери ва жун тайёрлаш йиллик планлари ортиғи билан адо этилди. Шунингдек, пилла, мева, узум, сабзавот, полиз маҳсулотлари тайёрлаш план топшириқлари ҳам ошиғи билан уддаланди. Областимиз меҳнаткашларининг моддий фаровонлиги ошиб, турмуш маданияти тобора яхшиланмоқда.

Ғоят мураккаб об-ҳаво шароитларида областимиз пахтакорлари беқиёс жасорат, юксак интизом ва уюшқоқлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилдилар. Улар йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини ошириб бажардилар. Она-Ватан хазинасига 592 минг тоннадан кўпроқ пахта етказиб берилди. Область тарихида биринчи марта шунча миқдорда пахта тайёрланди. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил 29 центнерни ташкил этди. Ялпи хирмоннинг 80 проценти биринчи сортга топширилди. Давлатга сотилган ҳосилнинг қарийб 131 минг тоннасини саноатимиз учун қимматли хом ашё ҳисобланган ингичка толали пахта ташкил этади.

Бундай улкан меҳнат зафари ўз-ўзидан вужудга келтирилмайди. Азамат пахтакорларимиз бутун йил давомида табиат инжиқликларига мардонавор меҳнат ва ақл-заковатларини қарама-қарши қўйдилар. Қийинчиликларни матонат билан енгишга одатланган деҳқонларимиз, моҳир механизатор ва миришкор сувчилар, қишлоқ хўжалик мутахассислари партия ташкилотлари раҳбарлигида пўлат ирода ва тадбиркорлик билан иш юритдилар. Агротехника қоидаларидан оқилона фойдаландилар. Дала ишларида чинакам қатъиятлик ва уюшқоқлик кўрсатдилар, илм-фан, илғор тажриба ютуқларини дадиллик билан ишга солдилар. Натижада областнинг барча хўжаликларида пахтадан мўл ҳосил етиштирилди.

Область партия комитети 1982 йилги пахта ҳосилини қисқа муддатларда териб олишга пухта тайёргарлик кўриш ва йиғим-терим кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирларини ишлаб чиқди. Пахта йиғим-терими ана шу тадбирлар асосида намунали давом эттирилди.

Пахтазорларда ўз составида 3 мингта пахта териш машинаси ва бошқа техника воситаларини бирлаштирган 346 та ипатовочи терим-транспорт отряди иш олиб борди. Кўплаб хўжаликларда оилавий экипажлар ташкил этилди. Ҳосилни териб топширишда дала — бункер — тележка — тайёрлов пунктидан иборат поток усули қўл келди. Терим-транспорт отрядларида тузилган муваққат партия ва комсомол группалари ташкилотчилик, оммавий-сиёсий ишларни юксак савияда олиб бордилар. Коммунистлар, комсомоллар ва халқ депутатларининг пахта теримидаги масъулияти янада кучайтирилди, меҳнат активлиги оширилди. Социалистик мусобақа ғолиблари моддий ва маънавий рағбатлантириб борилди. Шунга кўра етиштирилган ҳосилнинг 345 минг тоннадан кўпроғи терим агрегатлари бункеридан тўкилди. Бугунги шодиёна кунда биз ҳар бир машинада 250—300 тонна ва ундан ҳам кўпроқ пахта терган Қарши районидаги Собир Раҳимов номли совхоздан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мастура Файзиева, «Ленинизм» совхозидан Момоҳол Полвонова, Ульянов районидаги «III Интернационал» совхозидан Тамара Турсунова, «Партия XX съезди» совхозидан Ражаббой Чориев, Баҳористон районидаги «Партия XXV съезди» совхозидан Турсун Қодиров, «ВЛКСМ XVII съезди» совхозидан Рашид Ҳайитқулов, Чироқчи районидаги Ленин номли колхоздан Оққўзи Худойназаров, Китоб районидаги Улуғбек номли колхоздан Усмон Қораев сингари илғор дала гвардиячилари, Нишон районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозидан ака-ука Қиёмовлар, Чўли Бегимқулов номли совхоздан ака-ука Ўтагановлар, «Оқ олтин» совхозидан ака-ука Хўжақуловлар, Ғузор районидаги Куйбишев номли совхоздан ака-ука Чоршанбиевлар каби оилавий экипажлар номини ҳурмат-эҳтиром билан тилга оламиз.

Эришилган улкан муваффақиятга областнинг барча районлари баракали ҳисса қўшдилар. Айниқса, Қарши, Қамаши, Китоб, Ульянов, Нишон, Шаҳрисабз, Косон, Ғузор, Муборак ва Баҳористон районлари заршуносларининг ғайрат-шижоати таҳсинга лойиқ бўлди. Кўплаб колхоз ва совхозлар пахта тайёрлашда белгиланган марradan ўзиб кетдилар ҳамда гектаридан 45—50 центнердан хирмон кўтардилар. Бундай машъал хўжаликлар қаторида Қамаши районидаги «СССР 50 йиллиги», «Коммунизм йўли», Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли, «Коммунизм», «Социализм», Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон», «Қизил юлдуз», Китоб районидаги Улуғбек номли, Куйбишев номли колхозлар, Охунбобоев номли совхоз, Косон районидаги «Шарқ юлдузи», Ленин номли колхозлар ва қўриқ 37-совхоз, Қарши районидаги «Коммунизм» колхози, «Октябрь 60 йиллиги», «Ленинизм», Нишон районидаги «Гулбоғ», «Ленинобод», Ульянов районидаги «Партия XX съезди», «III Интернационал», Муборак районидаги қўриқ 36-ва «Таврия», Баҳористон районидаги «9-«А», «КПСС XXV съезди», «ВЛКСМ XVII съезди», Ғузор районидаги Киров номли, «Дружба», Усмон Юсупов районидаги «Тошкент» совхозлари бор.

Шуни мамнуният билан қайд қиламизки, пахтадан рекорд ҳосил етиштираётган пешқадам коллективлар сафи тобора ортиб бормоқда. Қамаши районидаги «Коммунизм йўли» колхозидан СССР Олий Советининг депутати Гулбаҳор Нуриллаева, Нишон районидаги Карл Маркс номли совхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳкамой Ҳазратқулова, Қарши районидаги «Ленин йўли» совхозидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шомат Алматов, Ульянов районидаги «III Интернационал» совхозидан Шоназар Сафаров, Китоб районидаги Куйбишев номли колхоздан Зиёд Қаландаров, Чироқчи районидаги «Коммуна» колхозидан Сафар Суюнов, Косон районидаги «Шарқ юлдузи» колхозидан Бўритош Сатторова, Баҳористон районидаги «ВЛКСМ XVII съезди» совхозидан Шукур Чориев, Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоздан Аҳмад Бердиев, Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозидан Ислом Қаршиев каби ўртоқлар бошлиқ бригадалар заршунослари ҳосилдорликни гектар бошига 55—60 центнерга етказдилар.

«Оқ олтин» йиғим-терими ҳар томонлама юксак уюшқоқлик ва сиёсий активлик билан ташкил этилганлиги натижасида қўлга киритилган қатор муваффақиятлар учун ҳам областимиз уч марта республика партия ва ҳукуматининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Қашқадарёда ялпи пахта ҳосилининг йил сайин ошиб бораётганлиги область партия ташкилотларининг КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари асосида пахтачиликни интенсивлаш ва комплекс механизациялаш соҳасида муҳим тадбирларни амалга ошираётганлигининг натижаси деб қараш мумкин. Сув хўжалиги объектлари қуриш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш борасида кўп ишлар қилинди. Сув танқислиги енгилди. Бу йил Қарши магистрал каналининг гигант насос станциялари биринчи марта Амударёдан қўриқ ерларга 4 миллиард 200 миллион кубометр обиҳаёт чиқарди.

Область ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари Қарши даштида янги ерларни комплекс ўзлаштиришни жадал давом эттиришни таъминлаш билан бирга меҳнат аҳли эътиборини ўн биринчи беш йилликда пахтадан миллион тонналик хирмон уйишдек улуғвор вазифани уддалашга жалб этмоқдалар. Шунингдек, Озиқ-овқат программасини амалга ошира бориб, махсус ихтисослашган ғаллачилик хўжаликлари тузилиши ҳисобига келажакда ҳар йили бир миллион тонна дон етиштириш имкониятига эга бўламиз. Жамоат чорвачилигини ҳам кескин ва тез суръатлар билан ривожлантирамиз. Ҳар бир ташкилотда ёрдамчи хўжаликлар бўлишини таъминлаймиз. Бу КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларига амалий жавобимиз бўлади.

Кўзланган марра эгалланди. Лекин, олдимизда пахта ҳосилидан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгор қилиш ва бошқа кузги-қишки тадбирларни пухта амалга ошириш, келгуси йил мўл ҳосилга ҳозирлик кўриш, чорва қишловини намунали ўтказишдек жанговар вазифалар турибди. Областимиз чўлқуварлари, барча қишлоқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган илҳомбахш нутқидан ғоят руҳланиб, қишлоқ хўжалигини юксалтириш йўлида бундан кейин ҳам мардлик ва қаҳрамонлик намунасини кўрсатадилар. Қўлга киритган зафарларимизнинг ҳаммаси қўриқ ўлкамиз меҳнаткашларининг СССРнинг 60 йиллик шонли юбилейига муносиб армуғонидир.

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

ОЛТМИШ ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Қўриқ воҳа пахтакорлари ҳамиша бўлганидек, бу йил ҳам фидокорона тер тўкиб «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштирдилар. Бу улкан меҳнат муваффақиятига омилкорлик билан иш тутиб, деҳқончиликда комплекс механизация ва прогрессив технологияни кенг қўллаган миришкор заршунослар айниқса баракали улуш қўшдилар. Улар орасида Нишон районидаги Карл Маркс номли совхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳкамой Ҳазратқулова ҳам бор. «СССРнинг 60 йиллигига —60 центнерлик ҳосил!» ташаббуси билан чиққан қаҳрамон бошлиқ бригада аъзолари ўз сўзларининг устидан чиқдилар. 200 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 60 центнердан зиёд «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Суратда: (юқорида) М. Ҳазратқулова тажрибали кекса пахтакор Бойназар Каримов билан.

Китоб районидаги Куйбишев номли колхознинг Муҳаммади Гадоев (ўртадаги сурат) бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам 60 центнерчилик ташаббусига қўшилиб, мажбуриятларини ошириб адо этдилар.

Бу йилги табиат қийинчиликлари машиналарнинг тўла қувват билан ишлатилишига бирмунча тўсқинлик қилди. Ана шундай дамларда чевар теримчилар хирмонларнинг тезроқ кўкка бўй чўзишига катта улуш қўшишди. Косон районидаги Акмал Икромов номли совхознинг кўп минг килограммчи теримчиси Муҳаббат Бозорова (пастда ўнгдаги сурат) мавсумда 12 тоннадан ортиқ «оқ олтин» терди.

Усмон Юсупов районидаги «Тошкент» совхозида пахта терган Қарши кооператив техникуми талабалари 2 минг тонна «оқ олтин» тердилар. Ўзаро мусобақада техникумнинг товаршунослик бўлими студенти Замира Одилғозиева (пастда чапдаги сурат) пешқадамлик қилди.

Р. Шагаев, Ш. Шаропов, фотолари (ЎзТАГ).

Камарбаста бўлдик

Республикамиз пахтакорлари бу йил ҳам олти миллионлик довондан ошиб ўтдилар. Бизнинг қўриқ Қашқадарё областимиз хирмони эса 592 минг тоннага етди. Студент ва ўқувчи, ишчи ва қурувчи, хуллас, ҳамма-ҳамма ўзини пахтакор деб билиб, «оқ олтин»ни йиғиб-териб олишда қишлоқ меҳнаткашлари билан бир сафда туриб ишлади.

Қарши шаҳридаги 200 га яқин ташкилотдан ёрдамга чиққан 20 мингдан зиёд киши этак боғлаб пахта терди. Улар қўриқ Нишон, Толлимаржон, У. Юсупов, Ульянов, Баҳористон, Муборак ва Қарши районларининг пахтакорларига яқиндан туриб ёрдам беришди. Шаҳарлик ҳашарчилар областимизнинг баракали хирмонига 60 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» билан муносиб ҳисса қўшдилар.

Халқимизда ҳашар — элга ярашар, деган ҳикматли гап бор. Бу йил институтимизнинг 2 минг 300 нафар студент ва ўқитувчилари алоҳида отрядларга бўлиниб, Нишон районидаги «Оқ олтин», Сальвадор Альенде номли, Чўли Бегимқулов номли, «СССР 50 йиллиги», «Ленинобод», «Пахтаобод» ва «Гулбоғ» совхозларида жонбозлик кўрсатиб пахта теришди. Ўқитувчилардан ташкил топган алоҳида зарбдор бригадалар эса Қарши районидаги Энгельс номли совхоз пахтакорларига кўмаклашдилар.

Студент ҳашарчилар ўртасида социалистик мусобақа кенг авж олдирилди. Илғорларни моддий ва маънавий рағбатлантириб туриш, қулай маданий-маиший шароитлар яратиш, факультетлараро социалистик мусобақалар уюштириб, ғолиб коллективларни Нишон район партия комитети ва ижроия комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотлаб туриш яхши самара берди.

Бугунги шодиёна кунда шуни мамнуният билан айтамизки, институтимиз коллективи областимиз хирмонига 18 минг тонна пахта териб тўкиш билан ҳисса қўшди. Шунинг 1100 тоннаси «пўлат этак»лардан тўкилди.

Биз сўнгги граммлар йиғиштирилиб олингунча пахтакорлар билан елкама-елка туриб ишладик. Коллективимизнинг зарбдор фронт — пахтазорда қўлга киритган муваффақияти СССРнинг шонли 60 йиллик тўйига муносиб меҳнат совғамиз бўлди.

М. БОЛТАЕВ.
Ҳ. Олимжон номидаги Қарши давлат педагогика институти ректори.

ҚЎРИҚ АРМУҒОНИ

Шонли юбилей шарафига социалистик мусобақани авж олдирган хўжалигимиз меҳнаткашлари давлатга пахта топшириш бўйича йиллик топшириқни ошириб бажардилар. Қабул пунктларига пландаги 5 минг 150 тонна ўрнига 6 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» топширилди. Шунинг қарийб ярмини саноатимиз учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланган ингичка толали пахта ташкил этади.

Далаларда 42 та терим машинаси юксак унум билан ишлатилди. Шунинг учун ҳам ялпи ҳосилнинг 85 проценти «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Машина теримида жонбозлик кўрсатган ва ҳар бири 200—250 тоннадан пахта терган Қаҳҳор, Мейлиқул, Мейлимурод Хўжақуловлар, ота-бола Шерали ва Асад Бўриевлар каби оилавий экипажлар, Абдуали Ҳусаинов, Нурмамат Абдиев, Абдиҳолиқ Қўлдошев, Раҳмон Ражабов, Мейлимурод Чориев, Жума Элмуродов сингари дала гвардиячиларининг номини фахр билан тилга оламиз.

Юбилей йилида совхозимиз меҳнат аҳли давлатга гўшт, тухум, жун, қоракўл тери, картошка, полиз маҳсулотлари, мева, сабзавот ва пилла сотиш йиллик планини ҳам ошириб уддалади. Шу кунларда келгуси деҳқончилик йилига ҳозирлик кўриш тадбирлари амалга оширилмоқда.

Равшан ТОШТЕМИРОВ.
Нишон районидаги «Оқ олтин» совхози директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

Область саноат корхоналарининг ишчилари шу йилнинг ўтган ўн бир ойида пландаги 830,8 миллион сўмлик ўрнига 831 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилдилар.

Ғаллакорлар давлатга 120 минг тонна дон етказиб бердилар. Пилла сотиш план-топшириғи ҳам ортиғи билан бажарилди.

Давлатга 500 минг дона қоракўл тери, 32 минг тонна гўшт, 66 минг тонна сут ва 71 миллион дона тухум топширилди.

Соҳибкор ва боғбонлар баракали меҳнат қилдилар. 200 минг тонна мева ва сабзавот маҳсулотлари етиштирилди.

Умумиттифоқ фондига 35 минг тонна сабзавот, мева ва ширин-шакар узум жўнатилди. Қишда эл дастурхонига тортиқ этиш мақсадида 70 минг тонна полиз ва сабзавот маҳсулотлари ғамлаб қўйилди.

Она-Ватанга топширилган 592 минг тоннадан зиёд пахтанинг 131 минг тоннасини саноат ишлаб чиқариши учун қимматли ингичка толали пахта ташкил этади ёки бу борадаги йиллик план 110 процентга уддаланди.

Қўриқ Ульянов райони заршунослари юбилей йилида 35 минг тонна ингичка толали пахта тайёрлашга эришдилар. Бу икки план демакдир. Шунингдек, Қарши ва Ғузор районларида ҳам 1,5—2 план миқдорида ингичка толали пахта тайёрланди.

МАМНУНМИЗ

Областимиз ва республикамиз пахтакорларининг улкан меҳнат ғалабаси бирлашмамиз коллективини ҳам ниҳоятда кувонтириб юборди. Чунки осмонўпар хирмонда озми-кўпми бизнинг ҳам муносиб улушимиз бор.

Чўлқуварларимиз ҳар йили минглаб гектар янги ерларни ўзлаштириб, бепоён пахтазорларга айлантирмоқдалар. Кўпдан кўп обиҳаёт иншоотлари барпо этилмоқда. Коллективимизнинг куч-ғайрати туфайли кейинги 3—4 йил ичида Муборак ва Баҳористон районларининг ҳар бирида 2,5—3 минг гектардан кўпроқ қўриқ ер очилди. Бир қанча йирик пахтачилик совхозлари ташкил қилинди.

Бирлашмамиз бунёдкорлари қурилиш-монтаж ишларини тобора авж олдирмоқдалар Мақсадимиз асрлар оша қақраб ётган чўлларни ўзлаштириб, сув билан таъминлаш ва янгидан янги «оқ олтин» ҳазиналарини, боғ-роғларни вужудга келтиришдан иборат.

Мен бунёдкор коллективимиз номидан Қашқадарё пахтакорларини 592 минг тонналик юксак хирмон билан муборакбод этаман.

Шокир САЙФУДДИНОВ,
«Каршиирстепстрой» бирлашмасининг монтажчиси, Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

ТЎЁНА

Республикамиз пахтакорлари она-Ватан, партия ва халқ олдида берган ваъдаларининг устидан чиқдилар. 6 миллион тоннадан зиёд хирмон уйилди. Бунга областимиз заршунослари ҳам катта ҳисса қўшдилар. Диёримиз лафзи ҳалол меҳнаткашларининг катта меҳнат зафари муносиб баҳоланди. КПСС Марказий Комитетининг Ўзбекистон пахтакорларига йўллаган табрик хати қалбимизни қувончга тўлдирди. Пахта етиштиришдек шарафли иш билан машғуллигимиздан фахрланмоқдамиз.

Мен йил бўйи далада техникани бошқараман. Баҳор ва ёзда ғўзага ишлов берсам, кузда ўзимга бириктирилган «Ўзбекистон» агрегати билан пахта тераман. Юбилей йилида ҳам ҳамкасбларим қатори қўриқ ерда пешона теримиз, қалб қўримиз эвазига етиштирилган пахтанинг бирор мисқолини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олишда агрегатимни тўхтовсиз ишлатиб, кунлик суръатни оширишга, нормамни 1,5—2 ҳиссадан адо этишга эришдим.

Ўзаро беллашиб ишлаш муваффақиятимизнинг гарови бўлди. Мен ҳамкасбим Акбар Бобоев билан мусобақалашиб ишлаб, қувончли ютуқни қўлга киритдим. «Зангори кема» бункеридан 250 тонна пахта тўкиб, бу борадаги социалистик мажбуриятимни шараф билан бажардим. Бу менинг мамлакатимизнинг 60 йиллик тўйига шахсий тўёнамдир.

Абдиназар ХУДОЙНАЗАРОВ,
Муборак районидаги «КПСС XXVI съезди» совхозининг механизатори.

БОБО ДЕҲҚОН

Юр, замин султони,
Далаларга юр,
Тупроқни ҳидлайлик,
бу — фазилат ҳа.
Она—табиатда бир дунё
сурур...
Сенинг қалбинг — дала,
Орзуинг — пахта.
Ҳаётда ўрнинг бор,
Баландdir қадринг,
Олам жасоратинг
этмоқда таъриф.
Ҳар бир эгат гўё,
Шоҳона сатринг,
Сертомир қўлларинг ўзи
бир тарих,
Қалбингда мавж урар,
Олий туйғулар.
Ҳар чаноқ — беш қитъа,
Ҳар чаноқ — беш қўл.
Пахта — курра узра
нур бўп туюлар,
Гўёки ойгача туташган чит
«йўл».
Эй, қуёш фарзанди,
Толеи баланд,
Нурдан йўғирдинг сен энг
ҳақиқий дур.
Азиз бободеҳқон,
нияти қутлуғ
Чигитни юракдан ундирдинг
сен, ҳа!
Қойил: Жаҳон аро таратдинг
довруғ!
Сенинг қалбинг — дала,
Орзуйинг — пахта...

Худойберди ЭШОНҚУЛОВ.

СУВОРИЙЛАР ОИЛАСИ

Йиғим-теримнинг авжи қизғин палласи Қарши районида бўлиб, хўжаликларда пахта тайёрлаш суръати билан танишдик. Генерал Собир Раҳимов номидаги қўриқ совхоз йиллик пахта тайёрлаш планини бажарганига бир ҳафта бўлибди ҳамки кунлик суръатни икки процентдан туширмасди.

— Бунга ажабланмаса ҳам бўлади, уларнинг пахтаси мўл, — деди район партия комитетининг биринчи секретари Иброҳим Очилов. — Ҳозиргина шу совхознинг Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мастура Файзиева бошлиқ бригада даласидан келдим. Агар у ерда бўлсангиз «пахтазор»ни олтин хазина дейишларининг мағзини дарров тушунасиз. Бу оилавий бригада аъзолари ўзлари ҳосил етиштириб, ўзлари териб олишади.

Биз С. Раҳимов номли 13-совхозга йўл олдик. Пайкаллар оппоқ. Секретарь айтганича бор экан. Ҳар туп ғўзада чаноқлар чамани. Терим агрегатлари гуриллаб ишламоқда.

— Мана, кўряпсизми, — дея қаршимиздаги далага юзланиб гап бошлади совхоз директори Жўра Қаршиев, — бугун пахтасини териб олсангиз, эртага яна кўсаклар бодраб очиляпти. Муболаға эмас, чинакам мўъжиза бу.

Шу топда область миқёсида бўлган бир йиғинда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мастура Файзиеванинг гаплари хаёлимда гавдаланди. Ўшанда у:

— Оиламиз аъзоларининг кўпчилиги механик-ҳайдовчи. Отам Нарзулла Файзиев ўттиз йилдан буён техника жиловкори. Бизлар ҳам отамиз изидан бориб механизатор бўлдик. Мен олти йилдан бери «зангори кема»да пахта тераман. Икки йилдан буён эса 11 кишилик оилавий бригада ташкил қилиб, пахта етиштириб келмоқдамиз. Сингилларим Муҳаббат, Зебо, Қаноатлар ҳам машинада пахта теришади. Юбилей йилида оиламиз аъзолари минг тоннадан кўпроқ пахта теришмоқчи, — деганди.

Ота касбини эгаллашга қарор қилган Мастура, Муҳаббат, Зебо ва Қаноатлар хўжалик ҳузурида ташкил этилган механизаторлар тайёрлаш курсида турли даврда ўқиб, тусунойчи бўлдилар. Бу хайрли ишга умр йўлдошлари Аннамурод билан Бурхонлар ҳам қўшилишди.

Мастура Файзиева бошлиқ оловқалб механизаторлар оиласи бу йил нарядсиз системага ўтиб ишлади. Табиат қийинчиликларига қарши жасорат кўрсатиб меҳнат қилиб, мавжуд 60 гектар майдонда пахтадан мўл ҳосил етиштиришди. Ҳар гектар ердан 60 центнердан ипак пахта йиғиштириб олинди. Ялпи ҳосилнинг 95 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобларига қараганда бригада коллективи 300 минг сўм даромад қилибди. Шунинг 100 минг сўми соф фойда экан. Мана ҳалол меҳнатнинг шарофати.

Терим мавсуми учун характерли яна бир янгилик: мавсум охирида совхознинг Лаганде массивида илғор экипаж шаънига байроқ кўтарилди. Бу Файзиевлар оилавий экипажи 1,5 минг тонна «оқ олтин» терганлиги ва йиғим-терим мавсуми ғолиби бўлганлигининг белгиси эди. Арғамчига қил қувват деганларидек, Қарши районидаги С. Раҳимов номли совхознинг 6 минг тонналик хирмонига баракали ҳисса бу.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НОМЛАРИНИ УЛУҒЛАБ

Область меҳнаткашлари пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ҳам комплекс тарзда ривожлантирмоқдалар, СССРнинг Озиқ-овқат программаси муваффақиятли бажарилишига дон, гўшт, сут, тухум, мева, узум ва бошқа хил маҳсулотларни кўпайтириш билан муносиб улуш қўшмоқдалар. Жамоатчи мухбирлардан Ҳ. Норқулов (Деҳқонобод райони), Х. Аллаев (Шаҳрисабз), Ж. Мўйсинов, В. Сагадиев, М. Аҳмедов (Қарши), Х. Назаров (Нишон), Б. Элмуродов (Чироқчи), М. Муҳаммадиев, Ш. Маҳмудов (Яккабоғ райони) ўртоқлар йўллаган мақолаларда ғолиб пахтакорларнинг бунёдкорлик меҳнатлари мамнунлик билан таърифланади.

Ҳ. Турдиев ва Ҳ. Раҳмонов ўртоқлар Китоб ҳамда Яккабоғ районларидан юборган ахборотларда чорвадорларнинг фидокорона меҳнатлари ҳақида гап боради.

МОСКВА ШАҲРИГА БАҒИШЛАНГАН ҲАФТАЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

АХБОРОТ

КОРХОНА ИШГА ТУШИРИЛДИ

Москва шаҳри шарафига бағишлаб ўтказилаётган зарбдор ҳафталик кунларида Беруний шаҳри меҳнаткашлари муносиб совға олдилар. Бу ерда Нукус ип газлама комбинатининг филиали қурилиши битказилиб, фойдаланишга топширилди. «Каракалпакресколхозстрой» трестига қарашли хўжаликлараро механизациялаштирилган кўчма колонна коллективи филиал қурилишини муддатидан олдин қўлдан чиқарди.

Фабрика қурилиши давлат комиссияси томонидан юқори баҳолар билан қабул қилинди. Корхона цехлари ҳозирги замон тўқимачилик асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. У йилига 9 миллион 995 минг квадрат метр газлама тўқиш қувватига эга.

Корхона ишга тушириладиган кунгача берунийликлардан анчагина йигит-қизлар Москва, Иваново ва Иттифоқимиздаги бошқа шаҳарларнинг тўқимачилик комбинатларида касб ўрганиб қайтдилар.

БАЛИҚЧИЛАР ЗАФАРИ

Жанубий Орол балиқчилари балиқ овлаш ва тайёрлаш бўйича йиллик планларини бажардилар. Она-Ватанга топширилган балиқ 32 минг центнердан ошди. Бу ўтган йилнинг шу кунигача топширилганидан 5 минг центнер кўп.

Балиқ овлаш ва тайёрлаш планларининг ошириб бажарилишига «Память Ленина», «Амударё» колхозлари, шунингдек, Мўйноқ ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Уч сой», ««Порлатов», «Қўнғирот», «Мўйноқ» балиқчилик заводлари балиқчилари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИ ҲАВО ЛАЙНЕРИ

ИЛ—86 ТОШКЕНТДА

Ҳар бир тантананинг ҳам ўзига яраша гашти бор. 22 декабрь кунги тантана эса Тошкент авиаторлари учун ажойиб, қувончли бўлди. Серқуёш республикамиз пойтахтига Ил-86 самолёти келиб қўнди. Янги самолёт яратилишида аввалги «Ил»лардан фойдаланиш тажрибаси ҳисобга олинган. 350 йўловчини ўз бағрига оладиган, соатига 950 километр тезликда 9—11 минг метргача баландликда учадиган бу ажойиб ҳаво лайнери доимий ишлатиш учун Тошкент авиаторларига топширилди. Ҳозирги вақтгача бу Ил-86 аэробуси Ватанимиз пойтахтидан Симферополь, Минеральние води, Новосибирск, Тошкент шаҳарларига ва айрим хорижий мамлакатларга қатнаб турарди. Тошкент аэропорти пропискасидан ўрин олган иккита аэробус Ўзбекистон граждан авиацияси рейслари рўйхатини бойитди. Яқин кунларда улар Ватанимизнинг серқатнов ҳаво йўлларида хизмат қила бошлайди.

Яқингинада йиғилиб, корхона дарвозасидан чиқарилган ҳаво лайнерини Тошкент авиаторлари бошқариб келишди. Шу муносабат билан бу ерда митинг ўтказилди. Митингда сўзга чиққан инструктор-командир Владлен Александрович Цибулькин самолёт ҳақида ҳаяжон билан сўзлаб берди. Совет Иттифоқининг 60 йиллик юбилейи шарафига ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби бўлган республика граждан авиацияси бошқармасининг авиаторлари Аэрофлот территориал бўлинмалари орасида биринчи бўлиб Ил-86ни фойдаланишга қабул қилдилар. Самолётни иккинчи пилот У. Ғозиназаров, штурман В. Донсков, борт-инженер Н. Каримов бошқариб келишда иштирок этдилар Шу кунгача бу машинани бошқариш учун Тошкентдан Москвага бир неча экипаж, 60 га яқин стюардесса қизлар ва ерда хизмат қилувчи мутахассис ходимлар махсус стажировкадан ўтишди.

Республика авиаторлари ҳам халқ хўжалигининг бошқа соҳалари меҳнат аҳли қатори ғайрат билан ишламоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида бошқарма ишлаб чиқариш фонди 9,2 процент ўсди. Аэропортларни янада кенгайтиришга катта аҳамият берилаётир. Биринчи класс самолётлари республиканинг барча область марказларига қатнаб турибди. Самарқанд, Тошкент, Андижон, Наманган, Қўқон ва Тўрткўлда замонавий аэровокзал комплекслари қурилиб, йўловчиларга хизмат кўрсатиш тубдан яхшиланди. Қарши, Фарғона, Навоий ва Қўнғиротда янги аэропорт вокзаллари қад кўтаряпти. Ўтган йили 4 миллион 570 йўловчини турли самолётда манзилларига элтиб қўйилди.

Пахтакор республика авиаторлари йўловчиларни ташишни яхшилаш билан бирга қишлоқ хўжалик ишларида ҳам фаол қатнашмоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида кўплаб АН-2 самолёти экипажи 5 миллион 407 минг гектардаги қишлоқ хўжалик экинларига осмондан туриб, ишлов беришди. Юбилей йилида ўлкамизда етиштирилган 9,4 минг тонна сабзавот ва мевалардан Узоқ Шимол, Москва ва бошқа шаҳарлар меҳнаткашларининг дастурхонига етказиб берилди.

Республика авиаторларининг 96 процентга яқини ўзаро мусобақада фаол қатнашмоқда. Улардан 294 коллектив «Коммунистик меҳнат коллективи» деган юксак номга эришди. Янги техникадан фойдаланиш, айрим иш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаш учун бошланган ҳаракат самарали натижалар бермоқда.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари бўлган Ўзбекистон авиаторларининг маданий дам олиши учун ҳам катта ғамхўрлик қилинмоқда. Тошкент шаҳрида 350 ўринли профилакторий ва Самарқандда 400 кишига мўлжалланган дам олиш уйи ишлаб турибди.

Т. УНАБОЕВ.

Суратларда: 1. Ил-86 самолёти Тошкент аэропортида. 2. Бу ҳаво лайнерини Москвадан Тошкентга бошқариб келган экипаж аъзолари.

Е. Ботиров фотолари.

ЙЎЛДОШ ШАМШАРОВ 75 ЁШДА

МЕҲНАТ КУЙЧИСИ

Йўлдош Шамшаров қарийб ярим асрлик журналистик фаолияти ва адабий ижоди мобайнида адабиётимизда ўзига хос из қолдиришга ҳаракат қилиб келаётган ёзувчидир. 1933 йилдан «Ёш ленинчи» газетасида адабий ходим сифатида иш бошлаган Йўлдош Шамшаров «Совет Ўзбекистони» газетаси, «Гулистон», «Шарқ юлдузи» журналлари ҳамда нашриётларда баракали меҳнат қилиб, тажрибали адиб ва журналист даражасига кўтарилди. Эллигинчи йилларнинг охирларидан то ҳозиргача вақтли матбуотда босилган кўплаб асарлари, нашр этилган ўнлаб китоблари Й. Шамшаровни биринчи навбатда етук очеркчи сифатида элга танитди.

Йўлдош Шамшаров Н. Сафаров, Ҳ. Назир, И. Раҳим, С. Анорбоевларнинг тематик очерклар яратиш анъанасини давом эттириб, қатор ажойиб очерклар яратди. 1959 йил унинг «Пахтақайнар» очерклар тўплами, 1962 йил эса «Ғурумсаройликлар» очерклар туркуми эълон қилинди. Бу очерклардаги қаҳрамонлар коммунизм асрида шаклланган янги ижодкор инсон — ўзбек деҳқони образидир.

Олтмишинчи йиллар очеркларида деҳқончилигимиздаги янги бир тенденция — пахтакор меҳнатини механизациялаштириш ғоясининг ўзбек деҳқони маънавиятида етакчи характер белгисига айланганлиги тадқиқ этилган эди. Й. Шамшаров бу ғоя ифодасига ҳам ўз ҳиссасини қўша олди. Ўтмишда рус биоодарлари ёрдамида техника сирини англаб, колхознинг биринчи инженери даражасига кўтарилган Ўлмас бува, терим машинасида донг таратган механизатор Меликўзи Умурзоқов шу нуқтаи назардан яратилган янги образлардир. Адибнинг «Раис бува» асари очеркларимизда янгилик сифатида қайд этилган эди. Колхоз экономикасига муайян даврда баракали фойда келтирган, йиллар оша тараққиётдан аста-секин орқада қолиб, янгиликларга тўсиқ бўла бошлаган консерватив раис билан янги, ёш авлод ораларидаги можаро — курашга асосланган асарлар мавжуд эди. Й. Шамшаров шахснинг сиёсий онглилиги бундай можарога олиб келмаслиги, умум манфаати ҳақидаги ғамхўрлик шахсий манфаат, шуҳратпарастлик туйғусидан устун келиши мумкинлигини очерк қаҳрамони Акбар ака сиймосида ишонарли ифодалади. Акбар ака колхоз экономикаси кўлами кенгайиб, фан-техника янгиликлари ҳаётга кўпроқ кириб келаётганлигини чуқур ҳис этиб, раҳбарликни юксак савияли фаол ёшларга ихтиёрий топширади.

Й. Шамшаров очеркларида реал ижтимоий инсон фаолияти ва руҳиятини тадқиқ этиш тобора чуқурлашиб борди. Унинг очеркларида колхозга раҳбарликни Акбар акадан қабул қилиб олган ёш раис Аҳмаджон Одилов қиёфаси кўзга ташланган эди

Й. Шамшаровнинг «Виждон амри», «Тошқин» (1982 йил) ҳужжатли қиссаларида бош қаҳрамон характери яхлит воқеа кўламидаги кураш — тўқнашувлар ичра очилади. Диёримизда сув ва ер — ризқи-рўз, демакдир. Очеркчилигимизда доимий ҳисобланган бу масала адиб ижодида муҳим ўрин тутади. Халқимизнинг сув учун курашдаги оммавий ҳаракатига бош бўлган партия ва давлат арбоби Усмон Юсупов образи ана шу ижтимоий-иқтисодий муаммо асосида жиддий талқин этилади.

У. Юсупов ҳамда халқ ирригатори Бузрукхўжа Усмонхўжаев, Аҳмаджон Одилов ёзувчининг бир неча асарларидан ўтувчи марказий қаҳрамонлардир. Усмон Юсупов республикамизда пахтачиликни жадал ривожлантириш учун Катта Фарғона канали қурилиши масаласини кўтариб чиқади. Икки юз етмиш километрлик канал қурилишини давлат ҳисобидан кам маблағ сарфлаган ҳолда оммавий халқ ҳашари усулида қисқа муддат — бир ярим ойда амалга ошириш мумкинлигини далиллар билан исботлайди.

Усмон Юсупов канал қурилиши ғоясига шу қадар мафтун бўлиб қоладики, унинг учун бу фикр ҳаёт-мамот масаласига айланади. Юксак ленинча гражданлик руҳи унинг бутун вужудини, нуқтаи назарини ҳаракатга келтирувчи эҳтиросдир. У мутахассис олимлар билан фикрлашади, халқ вакиллари билан маслаҳатлашади. Канал қурилиши масаласида тарозининг икки палласини бараварлаштириб, икки кучни оқилона қўшиб, канал ҳақиқатини рўёбга чиқаради. Хуллас, қиссада Усмон Юсупов марксистик назарияни халқ амалий ҳаракати билан юксак даражада уйғунлаштириб, ҳаётга татбиқ этган ленинча раҳбар типидир.

Ҳалоллик — раҳбарни халққа яқинлаштирадиган, меҳр уйғотадиган асосий инсоний фазилат. Ҳалоллик — раҳбарнинг ижтимоий фаолияти, характери, бутун ҳис-туйғулари, кундалик турмуш тарзи, ҳар бир хатти-ҳаракатининг негизини ташкил этган тақдирдагина ҳаётга таъсир этувчи қудратли кучга айланади. Усмон Юсупов билан халқ орасида ана шундай беғубор самимий яқинлик, ҳамжиҳатлик вужудга келади. Халқ партия йўлбошчисининг чақиригига қалб амри билан отилиб чиқади. Каналчилардаги ғайрат ва ташаббус, шиддат ва фидокорлик, юксак кўтаринки руҳ қиссада бадиий-публицистик эҳтирос билан тасвирланган.

Йўлдош Шамшаров сиёсий нуқтаи назари, маслаги, қалб амрига айланган қаҳрамонлар образини яратишни давом эттирди. Ёзувчининг Италия партизанлари билан бир сафда гитлерчиларга қарши кураш олиб борган ватанпарвар-интернационалист ўзбек йигити Аҳмаджон Мамажонов ҳақидаги ҳужжатли қиссаси «Виждон амри» деб аталади. Ҳаётда мавжуд шахс — ҳозирги вақтда педагог-олим Мамажоновнинг хорижда кечирган ҳаётининг ўзи бир мўъжиза. Аҳмаджонни фашистлар хушсиз ҳолда асир оладилар. Бошқа тутқунлар билан бирга уни ҳам гитлерчи офицерларга хизмат қилиш учун Италияга олиб келадилар. Аҳмаджон майор Шульцнинг отхонасида бир кун ҳам хизмат қилмай Италия партизанлари сафига келиб қўшилади. Италиялик партизанлар Мамажоновни довюраклиги ҳамда тадбиркорлиги туфайли ёқтириб қоладилар. Уни итальянча ном билан «Сандро», деб атайдилар. Улар орасида шундай бир самимий дўстлик вужудга келадики, бундай муносабат бир-бирларига қаттиқ ишонган ягона мақсадли кишилар орасидагина бўлиши мумкин эди.

Ўзбек адабиётида янги — интернационал мавзуда яратилган «Виждон амри» халқимизда социалистик Ватан учун ифтихор туйғусини уйғотади.

Йўлдош Шамшаров адабиётимизда ҳужжатли қисса жанри ривожига муносиб ҳисса қўшди. Унинг мавзу ва тасвир кўламини кенгайтирди, тарбиявий ва эстетик имкониятларини ёрқинроқ юзага чиқарди.

Ҳужжатли қиссада бадиий тўқима ҳамда психологик таҳлилга мойиллик адибни роман яратишга олиб келди. Йигирманчи йиллар сиёсий-ижтимоий, руҳий-ахлоқий уйғониш даври эди. Октябрь революцияси ғалабаси ҳаётдаги эскилик билан янгиликнинг зиддиятини ёрқин юзага чиқариб, уларни бир-бирига кескин қарама-қарши қўйди. Й. Шамшаров романининг «Чироқ» (1969 йил) деб аталиши рамзий маънога эга. Ёзувчи ер-сув ислоҳоти давридаги синфий курашни маданий жабҳадаги ўзгаришлар, зиёлилар тақдири ва курашлари орқали кўрсатади. Бош қаҳрамон Шароф домла образи тескари ниятли зиёли Мирмаҳмуд билан зиддиятда ойдинлашади Шароф домла образи ўз моҳияти билан халқ дилининг уйғониши, унинг ҳаётни янгича идрок этиши рамзидек таассурот қолдиради. Шароф домланинг эътироф этишича, текинхўрлар халқ омили — идеали — ҳақиқатни заҳматкашлардан яшириб келган эдилар. «Ҳақиқат сўнган жойда одамнинг интилиши, ҳаётнинг ўзи тугайди», дейди у. Роман қаҳрамонларидан бири Карим Сахиев ҳалолликни барқарор қилиш учун курашади. «Қайсарман. Ҳаромни кўрсам ёмон тутади» дейди. Хуллас, роман қаҳрамонлари умуминсоний ғояларга фаол гражданлик муносабатлари билан давримизга ҳамоҳангдир.

Й. Шамшаров ўзга халқ ижодкорлари услубини нозик ҳис этувчи хассос таржимон ҳамдир. Иван Сергеевич Тургеневнинг лирик-романтик руҳ билан суғорилган роман ва қиссалари. Даниэль Дефонинг машҳур «Робинзон Крузо» романи ва бошқа бир қанча асарлар унинг таржимасида ўзбек халқининг маънавий мулкига айланиб қолди... Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Йўлдош Шамшаров ҳозирги ўзбек пахтакори меҳнатининг бадиий-публицистик тадқиқотчиси сифатида муносиб мавқега эга ёзувчидир.

Очил ТОҒАЕВ,
филология фанлари доктори.

СПОРТ

ХОККЕЙ:

СОВРИН — МОСКВАДА ҚОЛДИ

Москвада «Известия» газетаси соврини учун ўтказилган анъанавий халқаро турнир якунланди. Совет хоккейчилари учрашувларни мағлубиятсиз ўтказиб, 8 та очко тўпладилар. Совет командасининг ЧССР хоккейчилари билан якунловчи ўйини 9:4 ҳисобида тугади. Шундай қилиб, бош соврин майдон эгаларида қолди. Финляндия командаси биринчи марта фахрли иккинчи ўринга кўтарилди. ЧССР хоккейчилари учинчи ўринни эгаллашди. Швеция ва ГФР командалари 4—5 ўринларни олишди.

ШАШКА:

КУЧЛАР ТЕНГ КЕЛГАНДА

Тошкентда халқаро шашка бўйича Ўзбекистон чемпионати ниҳоясига етди. Мусобақа охирида тошкентлик С. Гуляев билан С. Давидовлар 9,5 тадан очко тўплашди. Коэффициентлар ҳисобида С. Гуляевга Ўзбекистон чемпиони номи берилди. С. Давидов билан фарғоналик А. Блейхерлар иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● ВОЛЕЙБОЛ. Москва ва Северодонецкда аёллар олий лигага командалари ўртасида мамлакат чемпионати бошланди. Тошкентнинг «Автомобилист» командаси Северодонецкда Ворошиловграднинг «Искра» (2:3), Новосибирскнинг «Кировец» (2:3) командалари билан учрашди.

● БАСКЕТБОЛ. Тошкентнинг «Университет» командаси Куйбишевда 9—12 ўринлар учун курашмоқда. Вакилларимиз Киев армиячиларини 91:90 ҳисобида ютиб, очколарини 19 тага етказишди.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 26 декабрда чиқади).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ БОШҚАРМАСИ ВА РЕСПУБЛИКА КУНГИЛЛИ ЎТ ЎЧИРИШ ЖАМИЯТИ

СИЗНИ ЯНГИ ЙИЛ ТАНТАНАЛАРИНИ ЎТКАЗИШДА ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ ҚОИДАЛАРИНИ БАЖАРИШГА ЧАҚИРАДИ

Мактаблар, клублар, маданият уйлари ва саройларида, бошқа ташкилот ва муассасаларда арча байрамини уюштиришда ёнғин хавфсизлиги учун жавобгарлик шу ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарлари зиммасига юкланади.

Янги йил арчасини ўрнатиш жойини давлат ёнғин назорати шаҳар (район) **бўлинмалари** (инспекциялари) **билан келишиб олиш зарур.**

Арчани зал ўртасида мустаҳкам асосда ўрнатиш керак. Арчани ёритиш электр қурилмалари ўтказиш қоидаларига риоя қилинган ҳолда тажрибали электрик томонидан ўтказилади. Пасайтирувчи трансформаторсиз ёритиш тармоғи электр токидан фойдаланганда бир сим бўйлаб кетма-кет уланган 12 вольтли лампочкалар тизмасини қўллаш тавсия этилади.

Электр ёритиш манбаи бўлмаган ҳолда арча байрамини фақат кундуз кунлари ўтказиш зарур. Иллюминация ишдан чиққан ҳолларда (учқунлаш, лампочкаларнинг липиллаши, электр симларининг қизиб кетиши ва шу кабилар) у дарҳол носозлик тўла бартараф этилгунга қадар ўчириб қўйилиши лозим.

Янги йил арчаси атрофидаги байрамда қуйидагилар тақиқланади: шамчироқлар, бенгаль олови ва фейерверклар ёқиш;

ўтдан ҳимоя қилиш махсус аралашма билан ишлов берилмаган пахта, дока ва қоғоздан ишланган костюмларни кийиш;

арчани целлюлоид ва қоғоздан тайёрланган ўйинчоқлар ҳамда пахта билан безатиш;

арча олдида болаларни катталар назоратисиз қолдириш.

Янги йил арча байрами ўтказилаётган хонада ўт ўчириш бирламчи воситалари ва ёнғин чиққан ҳолларда болаларни эвакуация қилиш плани бўлиши керак.

Ёнғин чиққан ҳолларда 01 телефонига қўнғироқ қилинг, арча ёритгичларини ўчиринг, болаларни хонадан олиб чиқинг ва ёнғинни ўчиришга киришинг.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
1—10 январь кунлари
Мактаб ўқувчиларининг қишки каникули кунларида Қорбобо, Қорқиз ва бошқа эртак қаҳрамонлари иштирокида
«СЕҲРЛИ КЎЛ»
ЯНГИ ЙИЛ ЦИРК ТОМОШАЛАРИ
Томошалар соат 10.00, 12.00, 14.00 да бошланади.
Касса ҳар куни соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
Шаҳар ҳунар-техника билим юртлари, интернатлар, мактабгача тарбия муассасалари ва болалар уйларига билетлар пул ўтказиш йўли билан сотилади.
46-03-12, 46-70-31, 55-62-27, 55-65-22 телефон номерлари бўйича справкалар олиш мумкин.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
АРХЕОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
катта илмий ходимлар: археология, антропология, химиявий реставрация ва тарихий ёдгорликлар;
кичик илмий ходимлар: археология.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 703051. Самарқанд шаҳри, Афросиёб кўчаси, 3-уй.

●

Цирк
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 24/XII дан бошлаб соат 10, 13, 16 ва 19.30 да «Салом, Гулливерлар!» Янги йил эртак томошалари.

Театр
НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/XII да Мангулик, 26/XII да Этик кийган мушук (12.00), Севги учун севги (19.00).

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармаси диния бошқармаси кенгашининг раиси, шайх
Зиёвуддинхон ибн Эшон
БОБОХОН
оғир касалликдан сўнг 1982 йил 23 декабрда 75 ёшида вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади.

Тошкент давлат педагогика институти коллективи химия кафедрасининг собиқ катта ўқитувчиси, 1941 йилдан буён КПСС аъзоси, пенсионер
Зоир
РАҲМОНЗОДАнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Сейсмология институти коллективи катта илмий ходим А. К. Хўжаевга онаси
Анорхон
ХЎЖАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Пахта целлюлозаси химияси ва технологияси илмий-тадқиқод институти коллективи катта илмий ходим, химия фанлари кандидати Р. Ж. Қаюмовга онаси
Хатира
ЗОКИРОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 10.05 — 12 саёҳатчи. 10.30 — Ҳаммаси учун жавобгар. Бадиий фильм. 2-серия. 11.35 — Ҳужжатли фильмлар. 12.35 — Р. Шчедрин асарларидан концерт. 13.15 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Уфқ. 17.20 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади? 17.50 — Буратино кўргазмаси. 18.20 — Экономика тежамли бўлиши керак. 18.30 — Халқ ижоди. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Мультфильм. 19.45 — Фан оламида. 20.15 — Музика ҳамма учун. 21.30 — Время. 22.05 — Кинопанорама. 23.35 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — География. 10.05 ва 13.55 — Инглиз тили. 11.05 — А. Блок. Ўн икки. Поэма. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.05 — Халқнинг келар йўлини майса ўтлар қилмас банд. 13.10 — Табиатшунослик. 13.30 — Тарих. 14.25 — Совет тасвирий санъати. 15.10 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея. 16.00 — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Муаммолар — изланишлар — ечимлар. 19.20 — Э. Колмановский қўшиқлари. 19.30 — Киносаёҳатчилар клуби. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳужжатли фильмлар. 21.30 — Время. 22.05 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 22.55 — Баскетбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Москва) — МАСК.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Валерка, Рэмка плюс... Бадиий фильм. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Биология. 18.00 — Қўлга тушган камалак. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Ораста кийинайлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Дунё воқеалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қизил майдон. Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Чизма геометрия. 19.00 — Хоккей. «Бинокор» (Тошкент) — «Дизелист» (Пенза). Танаффусда — Янгиликлар. 21.15 — Ердаги излар. Телефильм. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Ўзбекистон композиторларининг романслари. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Ёшлик. 21.15 — Саодатнома. 22.30 — Лирик қўшиқлар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000 Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20. 33-11-49, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 4-61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.